

VISAGINO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AB „VISAGINO MECHANIZACIJA“ VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

2018 m. vasario 26 d. Nr. K3-1
Visaginas

Auditas atliktas vykdant

2017 m. spalio 31 d. pavedimą Nr. K1-17, atsižvelgiant į 2017 m. gruodžio 29 d. savivaldybės kontrolieriaus įsakymą Nr. K1-23 „Dėl Visagino savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2018 metų veiklos plano, patvirtinto 2017 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. K1-16, pakeitimo“

Auditą atliko auditorių grupė:

Savivaldybės kontrolierius Imantas Umbražiūnas (grupės vadovas)

Savivaldybės kontrolieriaus patarėja Audronė Bukelskienė

Auditas pradėtas 2017 m. lapkričio 2 d.

Auditas baigtas 2018 m. vasario 26 d.

Audito ataskaita skelbiama Kontrolės ir audito tarnybos puslapyje adresu www.vskat.lt

TURINYS

SANTRAUKA	3
IŽANGA	6
AUDITO REZULTATAI	9
1. Bendrovės valdymas nerezultatyvus	9
1.1. Nėra strategijos, metinių veiklos planų, veiklos rezultatai nevertinami	9
1.2. Neveiksminga Bendrovės valdymo organų veikla.....	10
1.3. Bendrovė neteikia viešųjų paslaugų – veikia kaip privati įmonė.....	11
1.4. Personalo tvarkymas aplaidus	13
1.5. Direktorius darbo užmokestis nepriklauso nuo veiklos rezultatų.....	17
2. Neužtikrinamas Bendrovės veiklos ir rezultatų viešumas ir skaidrumas	17
2.1. Bendrovės rezultatai savivaldybės interneto svetainėje neišsamūs, sunkiai randami .	17
2.2. Bendrovės internetinėje svetainėje klaidinama ar meluojama?	18
3. Neefektyviai valdomas ilgalaikis materialusis turtas	19
3.1. Neatnaujinamas ilgalaikis turtas.....	19
3.2. Neišnaudojamas mechanizmų potencialas	23
4. Bendrovės veikla neefektyvi ir neekonomiška	23
4.1. Bendrovės pelningumo, efektyvumo, finansinio stabilumo rodikliai nepatenkinami	24
4.2. Skolos išieškomos nepakankamai	28
4.3. Bendrovė nevykdo viešųjų pirkimų procedūrų	30
4.4. Inventorizacija atliekama nesilaikant teisės aktų nuostatų.....	30
4.5. Bendrovės pajamų šaltinis – paslaugos. Kokia jų kaina?	31
PRIEDAI	33

SANTRAUKA

Visagino savivaldybė nuosavybės teise valdo 100 proc. mechanizmų nuomos, metalo dirbinių gamybos, bei profesinio mokymo paslaugas teikiančios akcinės bendrovės „Visagino mechanizacija“ akcijų.

Veiklos audito tikslas yra įvertinti, ar bendrovė taupiai, efektyviai ir rezultatyviai naudoja turimus išteklius, kaip vykdo jai pavestas funkcijas, įvertinti jos veiklos rezultatus, pateikti rekomendacijas valdymui gerinti, veiklos efektyvumui ir rezultatyvumui didinti.

Audito metu nagrinėjome:

ar pakankamai ir tinkamai veikia Bendrovės valdymo organai;

ar yra užtikinamas pakankamas įmonės veiklos ir rezultatų viešumas bei skaidrumas; kaip Bendrovės valdomo ilgalaikio materialiojo turto techninė būklė įtakoja

Bendrovės veiklos rezultatus;

kas ir kaip nustato Bendrovės teikiamų paslaugų kainą;

ar siekiant geriausios kokybės ir kainos santykio Bendrovėje vykdomos viešųjų pirkimų procedūros;

ar efektyviai ir racionaliai naudojami žmogiškieji ištekliai;

ar Bendrovės veikla efektyvi ir pelninga;

ar Bendrovės finansinė būklė stabili ir užtikrinamas veiklos tęstinumas.

Audito subjektas – akcinė bendrovė „Visagino mechanizacija“ (toliau – Bendrovė), buveinės adresas: Pramonės g. 29, Karlų km., Visagino sav., LT-31002.

Audituojamas laikotarpis: 2014 – 2017 m., finansinių rodiklių analizei naudoti duomenys iki 2017 m. rugsėjo 30 d. Veiklos dėsningumams nustatyti vertinome ir ilgesnių laikotarpių duomenis.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Informacija rinkta tikrinant Bendrovės pateiktus dokumentus, nagrinėjant teisės aktus, susijusius su audituojamo subjekto veikla. Audito metu įrodymai rinkti vadovaujantis nuostata, kad subjektas pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Informacija apie audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodus pateikta audito ataskaitos 2 priede, audito ataskaitoje vartojamos santrumpos ir sąvokos – audito ataskaitos 1 priede. Įvertinus audito metu surinktus įrodymus, pateikiamos audito išvados ir rekomendacijos.

AUDITO IŠVADOS

1. Bendrovės veiklos rezultatyvumo įvertinti negalėjome, nes nenumatyti Bendrovės veiklos tikslai ir siektini rezultatai, nenustatytos pagrindinės prioritėtinės Bendrovės veiklos plėtojimo kryptys, neparengta ir nepatvirtinta Bendrovės veiklos strategija, neparengta Bendrovės metinė veiklos programa, nesudaromi priemonių planai ūkinės komercinės veiklos rezultatyvumui pasiekti (1.1. d).

2. Bendrovės valdybos veikla 2015 - 2017 metais buvo nepatenkinama ir neužtikrino akcininko teisių ir teisėtų interesų atstovavimo. Atsainus valdymo organų požiūris į savo pareigas nulėmė, kad Bendrovės veiklos rezultatai neigiami jau dešimtmetį, įmonės įstatinis kapitalas 2017 metais jau sumažintas beveik 914 tūkstančių eurų, tačiau Bendrovei gresia bankrotas (1.2. d.).

¹ Valstybinio audito reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

3. Visagino savivaldybė neturi pasitvirtinusi tvarkos ar konkrečių kriterijų, kuriais remdamasi periodiškai vertintų Bendrovės reikalingumą. AB „Visagino mechanizacija“ reikalingumo klausimas nesvarstomas, neatsižvelgiant į tai, kad įmonė nuolatos veikia nuostolingai ir jokių viešųjų paslaugų asmenims niekada neteikė ir neteikia (1.3. d.).

4. Bendrovės direktorius nevykdo visų jam teisės aktais nustatytų funkcijų tvarkant personalą – darbo sutartyse ir įsakymuose darbuotojams nustatytas skirtingų dydžių darbo užmokestis, darbo sutartys sudarytos nevalstybine kalba. Įmonės vadovas savo vienašališku sprendimu, nepagrįstai nustatė trumpesnę, nei įstatymo numatytą, darbo laiką taip padidino Bendrovės nuostolį ir padarė žalą Savivaldybei. (1.4. d.).

5. Bendrovėje taikoma apmokėjimo už darbą praktika neskatina veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo (1.4. d.).

6. Bendrovės direktoriaus darbo užmokestis, nepriklausantis nuo Bendrovės veiklos rezultatų nustatytas nesivadovaujant Akcinių bendrovių įstatymu ir Vyriausybės rekomendacijomis. Bendrovės vadovo atlyginimą susiejus su Bendrovės veiklos rezultatais būtų sudarytos tinkamos prielaidos efektyvesnei ir rezultatyvesnei Bendrovės veiklai (1.5. d.).

7. Įmonės svetainėje pateikiant neišsamią, klaidinančią informaciją bei duomenis menkinamas ne tik pačios Bendrovės įvaizdis, bet bendrovės savininko – Visagino savivaldybės – autoritetas (2.1., 2.2. d.).

8. Nepakankamai atnaujinamas nusidėvėjęs ilgalaikis turtas, tiesiogiai dalyvaujantis paslaugų teikime, Bendrovė neranda galimybių uždirbti daugiau pajamų iš savo pagrindinės veiklos – mechanizmų nuomos. Ilgalaikio materialiojo turto potencialas įmonėje mažėja, Bendrovė nedidina savo gamybinių galimybių (3.1., 3.2. d.).

9. Bendrovės nuostoliai rodo, kad Bendrovės vadovybė nesugeba kontroliuoti paslaugų kaštų ir uždirbti pelną iš pagrindinės Bendrovės veiklos, optimizuoti išlaidų, pelningai naudoti jiems patikėtų akcininko lėšų. Bendrovės turtas bei savininko lėšos naudojamos neefektyviai (4.1. d.).

10. Bendrovėje neefektyviai administruojamos pirkėjų skolos, nėra patvirtintos skolų išieškojimo tvarkos (4.2. d.).

11. Bendrovei suteikta teisė pačiai nustatyti savo paslaugų kainas patvirtina, kad jos teikiamos paslaugos yra komercinės, pasiūlos ir paklausos dėsniais veikiančios ir niekaip nesusiję su savivaldybės teikiamomis viešosiomis paslaugomis (4.5.p.).

12. Viešųjų pirkimų nevykdymas patvirtina, jog Įmonės direktorius nevykdo savo pareigų, Bendrovės lėšos naudojamos nesilaikant įstatymuose nustatytų reikalavimų, Įmonėje yra korupcijos ir korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tikimybė, o ištekliai naudojami neekonomiškai (4.3. p.).

13. Bendrovė, atlikdama 2016 ir 2017 metų turto inventorizaciją, nesivadovavo teisės aktų reikalavimais. Apskaitos duomenys nepagrindžiami inventorizavimo duomenimis, nėra užtikrintas finansinių ataskaitų duomenų teisingumas (4.4. p.).

14. Bendrovės bankroto tikimybės rodiklis rodo Bendrovės finansinę riziką ir galimą bankrotą (4.1. p.).

REKOMENDACIJOS

Visagino savivaldybės tarybai

1. Įtraukti Bendrovę į privatizuojamų objektų sąrašą.

Visagino savivaldybės administracijos direktoriui

1. Parengti ir patvirtinti tvarką numatant konkrečius kriterijus, kuriais remiantis būtų atliekamas periodinis Savivaldybės kontroliuojamų įmonių reikalingumo vertinimas.
2. Parengti savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašą, apibrėžiant pastoviąją ir kintamąją darbo užmokesčio dalis, jų dydžius bei subjektą, kriterijus ir tvarką sprendimams dėl darbo užmokesčio priimti.
3. Parengti ir pateikti visuotiniam akcininkų susirinkimui Bendrovės įstatų redakciją, numatant Įmonės valdybai visas priežiūros funkcijas, nurodytas Akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 11 dalyje.

AB „Visagino mechanizacija“ valdybai

1. Priimti sprendimą Bendrovės vadovo atšaukimo iš pareigų klausimu.
2. Spręsti Bendrovės vadovo veiksmais padarytos žalos dydžio nustatymo ir atlyginimo klausimą.

AB „Visagino mechanizacija“

1. Parengti ir pateikti tvirtinti Įmonės valdybai Bendrovės veiklos strategiją.
2. Parengti ir patvirtinti, Bendrovės metinę veiklos programą, sudaryti priemonių planus ūkinės komercinės veiklos rezultatyvumui pasiekti.
3. Imtis aktyvių veiksmų Bendrovės veikloje nenaudojamą ilgalaikį materialųjį turtą panaudoti ar parduoti (likviduoti).
4. Padidinti turimų mechanizmų potencialo išnaudojimą.
5. Sumažinti abejotinų skolų dydį, patvirtinti skolų (gautinų sumų) išieškojimo tvarką.
6. Vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, kaip reikalauja įstatymas.
7. Pakeisti duomenis, kad darbuotojų darbo sutartyse ir direktoriaus įsakymuose darbuotojams būtų nustatytas vienodo dydžio darbo užmokestis; darbo sutartis sudaryti valstybine kalba.
8. Darbo laiką Bendrovėje nustatyti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.
9. Patvirtinti Bendrovėje darbo tvarkos taisykles ir darbo apmokėjimo tvarką.
10. Atlikti inventorizaciją vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.
11. Bendrovės interneto svetainėje skelbti duomenis privalomus pagal teisės aktų reikalavimus; klaidinančius duomenis panaikinti.
12. Užtikrinti Bendrovės darbuotojams tinkamas darbo sąlygas – nuolatinį vandens tiekimą vandentiekiu; sutvarkyti Įmonės teritoriją pašalinant potencialius pavojus ir šiukšles.

IŽANGA

Įmonė „Visagino mechanizacija“ įsteigta 1975 m. gruodžio 1 d. prie Vakarų statybos valdybos kaip specifinės paskirties Visagino valstybinės energetikos statybos įmonė Mechanizacijos valdyba. 1995 metais Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos įsakymu buvo reorganizuota į AB „Visagino mechanizacija“.

Nagrinėjant įmonės veiklos istoriją nuo to momento, kai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo² pirmo punkto nuostata Visagino miesto savivaldybei buvo perduotos Energetikos ministerijos turimos akcinių bendrovių „Visagino mechanizacija“ ir „Energetinės statybos pramonė“ valstybei priklausančios akcijos, būtina pažymėti, kad Visagino savivaldybė „užtruko“ tik nepilnus 21 metus, kol po Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos kanclerės 2017-01-13 rašto Nr. (5.3-04)3-66, Ūkio viceministro 2017-01-27 rašto Nr. (23.7-71)-3-427 ir Visagino savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2017-07-14 audito ataskaitos Nr. K3-2 rekomendacijų pripažino, kad AB „Visagino mechanizacija“ yra savivaldybės įmonė ir jos akcijos priklauso Visagino savivaldybei nuosavybės teise, o Bendrovės įstatinis kapitalas yra savivaldybės finansinis turtas.

Du dešimtmečius savivaldybė per savo instituciją – tarybą vykdė įmonės savininko funkcijas: tvirtindavo metinę finansinę atskaitomybę ir skirstė pelną (nuostolį) (2007-2010)³ bei išklausiusi bendrovės vadovo metines ataskaitas, joms pritardavo (2011-2016)⁴, pritarė vadovo metinei ataskaitai 2017 metais⁵, o kita savivaldybės institucija – administracijos direktorius patvirtino 2017 metinę finansinę atskaitomybę ir paskirstė pelną (nuostolį)⁶. Pažymėtina, kad per visą šioje pastraipoje apžvelgiamą laikotarpį (2007-2017), įmonei vadovavo dabartinis jos direktorius (nuo 2007-12-01), kurio teikiamoms metinėms ataskaitoms Visagino savivaldybės taryba pritardavo. Vadovavimo pasekmes atspindi duomenys apie įmonės veiklos rezultatus (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Bendrovės veiklos rezultatai 2008-2016 m.

Veiklos metai	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014	2015	2016
Pelnas						10019 Lt			
Nuostolis	127575 Lt	990187 Lt	81627 Lt	175450 Lt	437392 Lt		147626 Lt	63154 Eur	108109 Eur

* 2013 teigiamą rezultatą sąlygojo įmonės nekilnojamojo turto pardavimo (163000 Lt) pajamos

AB „Visagino mechanizacija“ – ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Civiliniu kodeksu⁷, Akcinių bendrovių įstatymu⁸, Bendrovės įstatais⁹ kitais įstatymais ir teisės aktais. Bendrovės organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. vasario 7 d. nutarimas Nr. 208 „Dėl akcinių bendrovių „Visagino mechanizacija“ ir „Energetinės statybos pramonė“ valstybei priklausančių akcijų bei Visagino valstybinės įmonės „Šanvis“ perdavimo“

³ 2007-04-14 TS-35; 2008 (sprendime klaidingai nurodyta 2007) TS-61; 2009-04-30 TS-109; 2010-04-29 TS-85;

⁴ 2011-05-20 TS-86; 2012-04-26 TS-74; 2013-04-25 TS-53; 2014-04-24 TS-68; 2015-05-26 TS-114; 2015-06-25 TS-131; 2016-04-27 TS-72

⁵ 2017-04-28 TS-63

⁶ Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-04-28 įsakymas Nr. IV-E-384

⁷ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas 2000-07-18 Nr. VIII-1864

⁸ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556)

⁹ AB „Visagino mechanizacija“ įstatai, patvirtinti Visagino savivaldybės tarybos 2017-08-24 sprendimu Nr. TS-172.

ir bendrovės vadovas. Vienintelis Bendrovės akcininkas yra Visagino savivaldybė. Kolegialus Bendrovės valdymo organas – valdyba, kurią nuo 2016-04-24 (įsakymo tikra data – 2017-04-24)¹⁰ sudaro 5 nariai: Visagino savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė Liudmila Bratygina, Visagino savivaldybės administracijos Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus vyriausioji specialistė Rasa Gaidelienė, UAB „VIRI Technologija“ direktorius Pavelas Kostenka, UAB „Svertas Group“ projektų vadovas Vitalijus Makovskis, Visagino savivaldybės administracijos Vietinio ūkio valdymo ir statybos skyriaus vedėjo pavaduotoja Agata Šeluchina.¹¹

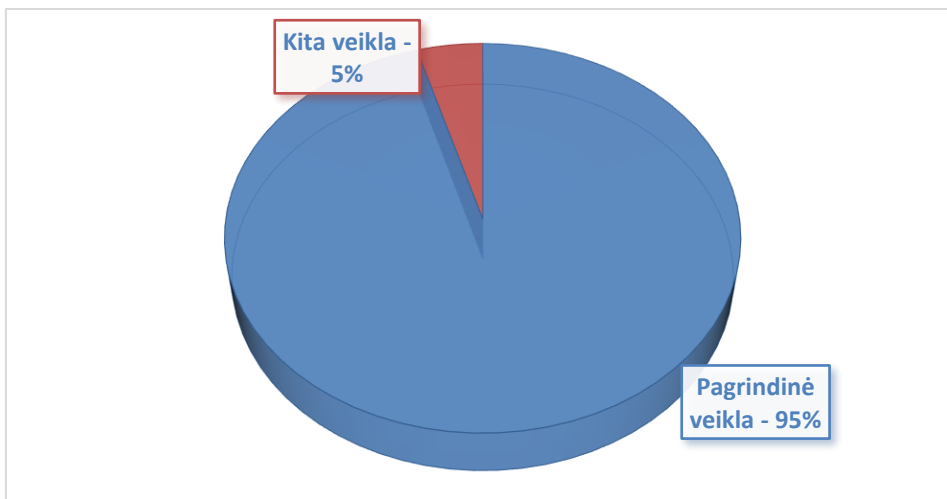
Vienasmenis Bendrovės valdymo organas yra direktorius.

Bendrovės įstatinis kapitalas – 665567,4 Eur. Įstatinis kapitalas padalytas į 229506 paprastąsias vardines akcijas, akcijos nominali vertė yra 2,90 Eur.

Pagrindinės Bendrovės pajamos gaunamos iš mechanizmų nuomos, mokymo centro paslaugų, remonto ir nestandartinės įrangos gamybos paslaugų, patalpų nuomos.

Per 2014-2017 metus Bendrovė uždirbo 95 proc. pajamų iš pagrindinės veiklos ir 5 proc. iš kitos veiklos (žr. 1 pav.). Bendrovės pajamų dydį iš veiklų matome 2 pav.

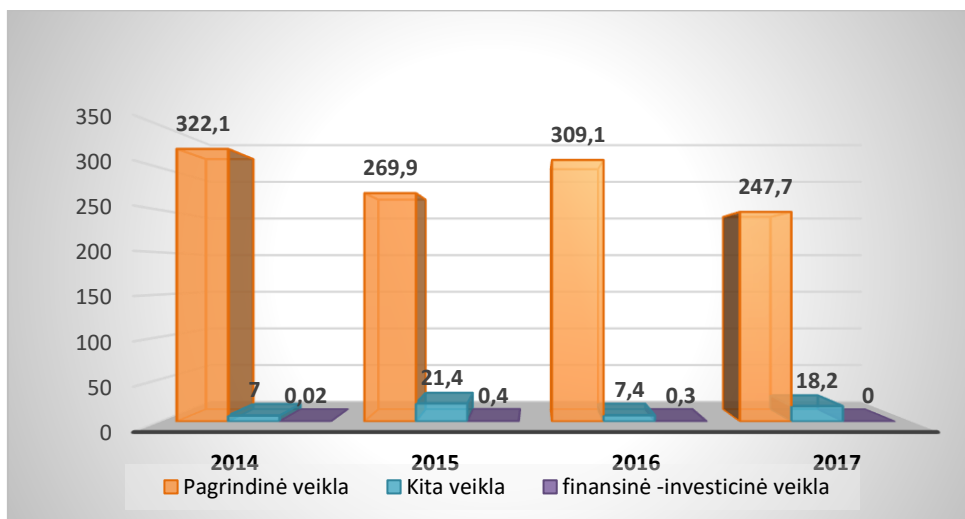
Pagrindinės veiklos pajamos mažėja, 2015 m. lyginant su 2014 m. sumažėjo 19 proc., 2016 m. lyginant su 2015 m. pagrindinės veiklos pajamos padidėjo 14,5 proc., tačiau prognozuojamos 2017 m. pajamos gali mažėti 24 proc.

Šaltinis – Bendrovės pajamų 2015-2017 metų suvestinės pagal veiklos rūšis, * 2017 metų pajamos preliminarios
1 pav. Pajamų struktūra 2014–2017 m., Eur ir proc.

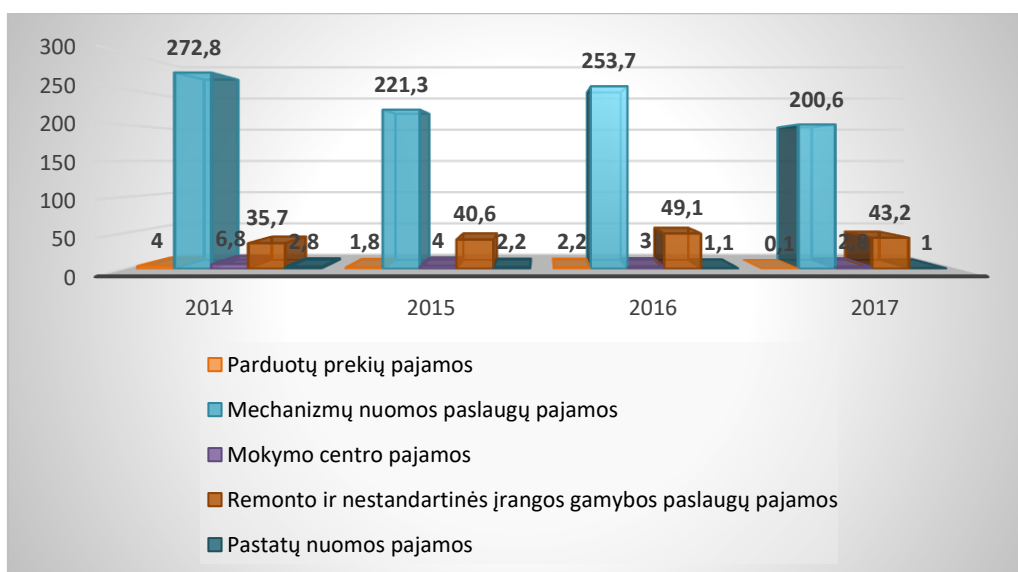
¹⁰ Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-04-24 (turi būti 2017-04-24, įregistruotas dokumentų valdymo sistemoje „Kontora“ – 2017-04-25) įsakymas Nr. IV-E-361

¹¹ Pateikė atsistatydinimo pareiškimą.

Šaltinis – Bendrovės pajamų 2015–2017 metų suvestinės pagal veiklos rūšis,* 2017 metų pajamos preliminarios
2 pav. Bendrovės pajamos iš veiklų 2014-2017 m., tūkst. Eur

2014 m. pajamos iš mechanizmų nuomos sudarė 85 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų, 11 proc. – pajamos iš remonto ir įrangos gamybos. 2015 m. pajamos iš mechanizmų nuomos sudarė 82 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų, 11 proc. – pajamos iš remonto ir įrangos gamybos. 2016 m. pajamos iš mechanizmų nuomos sudarė 82 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų, 16 proc. – pajamos iš remonto ir įrangos gamybos. 2017 m. per tris ketvirčius kaip ir ankstesniais metais sudarė pajamos iš mechanizmų nuomos – 81 proc. visų pagrindinės veiklos pajamų, 18 proc. – pajamos iš remonto ir įrangos gamybos (žr. 3 pav.).

Šaltinis – Bendrovės pajamų 2015–2017 metų suvestinės pagal veiklos rūšis,* 2017 metų 9 mėn. pajamos
3 pav. Bendrovės pajamos iš pagrindinės veiklos 2014-2017 m., tūkst. Eur

AUDITO REZULTATAI

1. Bendrovės valdymas nerezultatyvus

1.1. Nėra strategijos, metinių veiklos planų, veiklos rezultatai nevertinami

Strateginis planavimas – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti organizacijos misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius¹². Savivaldybės kontroliuojamos įmonės privalo turėti aiškius strateginius planus, kurie būtų komunikacijos tarp savivaldybės ir įmonių valdybų bei vadovų priemonė. Strategijoje įmonė turi nurodyti kryptis, kuriomis plėtos savo veiklą, ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus bei konkrečius rodiklius, kuriais bus matuojami siekiami tikslai.

Teisės aktuose įtvirtintos nuostatos, sukuriančios prielaidas rezultatyviam bendrovių valdymui, orientuotam į tikslų pasiekimą – valdybai numatyta pareiga svarstyti ir tvirtinti bendrovės veiklos strategiją, analizuoti ir vertinti bendrovės vadovo pateiktą medžiagą apie bendrovės veiklos strategijos įgyvendinimą ir bendrovės veiklos organizavimą¹³. Tačiau audito metu nustatyta, kad Bendrovės valdyba, nesivadovaudama ABĮ nuostatomis, nesvarstė ir nepatvirtino Bendrovės veiklos strategijos, nenumatė, kokius veiklos rezultatus, finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti.

Bendrovės vadovas atsako¹⁴ už bendrovės veiklos organizavimą bei jos tikslų įgyvendinimą, už įstatymuose bei teisės aktuose, taip pat Bendrovės įstatuose ir Bendrovės vadovo pareiginiuose nuostatuose nustatytų pareigų vykdymą.

Analizuodami ir vertindami auditui pateiktus dokumentus, nustatėme, kad direktorius nevykdo Pareiginiuose nuostatuose¹⁵ nustatytų funkcijų planavimo srityje:

1. įgyvendinti Bendrovės organų numatytą veiklos strategiją;
2. nustatyti pagrindines prioritėtines Bendrovės veiklos plėtojimo kryptis;
3. organizuoti perspektyvinių planinių dokumentų rengimą ir teikti juos tvirtinti visuotiniam akcininkų susirinkimui;
4. tvirtinti Bendrovės metinę veiklos programą, priemonių planus, kitus operatyvinius ir planinius dokumentus bei organizuoti, kontroliuoti ir koordinuoti jų vykdymą.

Audito metu mums buvo pateiktas AB „Visagino mechanizacija“ raštas, įvardintas kaip veiklos gerinimo priemonės 2017 metams. Tačiau pateiktose „priemonėse“¹⁶ nenumatyta Bendrovės veiklos strategija, nepatvirtinti ilgalaikiai ir trumpalaikiai tikslai, nei konkretūs rodikliai, kuriais bus matuojami siekiami tikslai, nenumatyta kokius veiklos rezultatus, finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti.

Bendrovės veiklos rezultatyvumo įvertinti negalėjome, nes:

- nenumatyti Bendrovės veiklos tikslai ir siektini rezultatai;

¹²Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimu Nr. 827 (2015-06-29 nutarimo Nr. 772 redakcija) patvirtinta Strateginio planavimo metodika 2 p.

¹³ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556) 34 str. 1 d. 1 p., 7 d. 1 p.

¹⁴ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556) 37 str. 12 d. 1 ir 11 p.

¹⁵ AB „Visagino mechanizacija“ administracijos vadovo nuostatų 9 ir 10 p.

¹⁶ AB „Visagino mechanizacija“ veiklos gerinimo priemonė 2017 metams (be datos ir numerio).

- nenustatytos pagrindinės prioritetinės Bendrovės veiklos plėtojimo kryptys;
- neparengta ir nepatvirtinta Bendrovės veiklos strategija;
- neparengta Bendrovės metinė veiklos programa;
- nesudaromi priemonių planai ūkinės komercinės veiklos rezultatyvumui pasiekti.

1.2. Neveiksminga Bendrovės valdymo organų veikla

Atlikdami auditą vertiname Bendrovės valdymo organų priimtus sprendimus. Laikėme, kad visi valdymo organai vadovavosi ABĮ nuostata¹⁷, jog privalo veikti bendrovės ir jos akcininkų naudai. Bendrovės įstatų¹⁸ 14 p. įtvirtinta nuostata, kad Bendrovės organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba ir Bendrovės vadovas (direktorius). Stebėtojų taryba Įmonėje nesudaryta.

AB „Visagino mechanizacija“ savininkas – Visagino savivaldybė. Savivaldybės taryba turi įgyvendinti savininko teises ir pareigas taip, kad būtų pasiektas geriausias rezultatas savivaldybės bendruomenei (Bendrovės akcininkams). Apie Bendrovės nuosavo kapitalo nepakankamumą ir abejones dėl bendrovės galimybių toliau tęsti veiklą buvo konstatuota dar 2015 metais AB „Visagino mechanizacija“ pateiktame finansinių atskaitų rinkinyje bei auditoriaus išvadoje, tačiau Visagino savivaldybės taryba rinkinį ir patvirtino, o vadovo ataskaitai pritarė.¹⁹

Vadovaujantis ABĮ²⁰ ir Bendrovės įstatų 14.2. punkto nuostatomis, kolegialus Bendrovės valdymo organas – valdyba sudaroma iš 5 narių, renkamų 4 metų laikotarpiui. Bendrovės valdyba 2016-05-26 atšaukta²¹, jos nariams pavedant eiti pareigas iki Visagino savivaldybės administracijos direktorius ne vėliau kaip iki 2016-06-30 organizuos naujų valdybos narių atrinkimą. Iki Tarybos sprendime nurodyto laiko valdybos nariai nebuvo atrinkti, o valdybos veikla tapo neįmanoma likus mažiau kaip 2/3 įstatuose nurodyto jų skaičiaus – 5 asmenų – 2017-01-02 (atsistatydinus valdybos narei R. Gaidelienei).

Šiuo metu veikia valdyba, sudaryta Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.²² Valdybai, savivaldybės merui, tarybai ir administracijos direktoriui Visagino savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos rašte²³ buvo nurodytos problemos dėl Bendrovės valdymo organų veiklos trūkumų tačiau iki šiol valdyba nėra priėmusi sprendimo dėl Įmonės vadovo tinkamumo eiti pareigas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo²⁴ 2.2 papunktyje nustatyta, kad: „Savivaldybės administracijos direktorius akcijas valdo, naudoja ir jomis disponuoja patikėjimo teise įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Savivaldybės administracijos direktorius privalo pasinaudoti visomis akcininkui suteikiamomis teisėmis, kad būtų tinkamai atstovaujama savivaldybei. Atstovaudamas savivaldybei, savivaldybės administracijos direktorius privalo analizuoti bendrovės veiklą, veikti savivaldybės ir bendrovės naudai, laikydamasis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9

¹⁷ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556) 19 str. 8 d.

¹⁸ AB „Visagino mechanizacija“ įstatai, patvirtinti Visagino savivaldybės tarybos 2017-08-24 sprendimu Nr. TS-172.

¹⁹ Visagino savivaldybės tarybos 2016-04-27 sprendimas Nr. TS-72

²⁰ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556) 33 str. 1, 2, 3 d.

²¹ Visagino savivaldybės tarybos 2016-05-26 sprendimas Nr. TS-111

²² Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-04-24 (turi būti 2017-04-24, įregistruotas dokumentų valdymo sistemoje „Kontora“ – 2017-04-25) įsakymas Nr. IV-E-361

²³ Visagino savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2017-06-20 raštas Nr.(1.5)-K5-46

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-06-06 d. nutarimas Nr. 567 „Dėl savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse“ (2017-03-15 nutarimo Nr. 198 redakcija)

straipsnyje išdėstytų principų.“ Šie principai – visuomeninės naudos; efektyvumo; racionalumo ir viešosios teisės.

Visagino savivaldybės taryba sprendimu²⁵ perdavė bendrovės akcijas ir pavedė įgyvendinti akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises administracijos direktoriui, tačiau, kaip nurodyta atsakyme Valstybės kontrolei²⁶, savivaldybės administracija nevertino savo kontroliuojamos įmonės veiklos tęstinumo reikalingumo, nes analogiškas paslaugas teikia kitos privačios įmonės.

Vertinant vienasmenio bendrovės valdymo organo – direktoriaus dešimties metų vadovavimo veiklą būtina įvardinti savivaldybės įmonės vadovui keliamų reikalavimų, kompetencijų, pareigų, teisių ir atsakomybių ribas bei kriterijus vertinimui atlikti ir institucijas galinčias ar privalančias priimti sprendimus dėl vadovo pasiektų rezultatų. Direktorius neatitinka jo pareigybei keliamo valstybinės kalbos mokėjimo reikalavimo²⁷ – nebendruoja lietuvių kalba. Valstybinės kalbos mokėjimas – yra imperatyvus įstatymo reikalavimas taikomas savivaldybių kontroliuojamų įmonių vadovams. Kalbos nemokėjimas ir nevertojamas yra akivaizdus trukdis bendrovei vykdant veiklą, neleidžiantis rasti naujų klientų ir gauti užsakymų. Bendrovės valdyba 2007 metais įpareigojusi²⁸ direktorių pasiekti būtiną kalbos mokėjimo lygį, reikalavimo įvykdymo nekontroliavo (7 priedas).

Atsainus valdymo organų požiūris į savo pareigas nulėmė, kad Įmonės veiklos rezultatai neigiami²⁹ jau dešimtmetį, įmonės įstatinis kapitalas 2017 metais jau sumažintas beveik 914 tūkstančių eurų, tačiau Bendrovei gresia bankrotas.

1.3. Bendrovė neteikia viešųjų paslaugų – veikia kaip privati įmonė

Savivaldybei Vietos savivaldos įstatymu³⁰ nustatyta pareiga užtikrinti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat.

Savivaldybės teikiamos viešosios paslaugos gali būti tik tokios, kurios pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą³¹ teikiamos valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla suteikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymais įpareigojus teikti viešąsias paslaugas, savivaldybėms paliekama sprendimo laisvė parinkti paslaugas teikianti subjektą, tačiau AB „Visagino mechanizacija“ jokių viešųjų paslaugų asmenims niekada neteikė ir neteikia.

Visagino savivaldybės AB „Visagino mechanizacija“ pagrindinis veiklos tikslas – ūkinė komercinė veikla. Tokią veiklą gali vykdyti ir kiti ūkio subjektai. VSI³² 3 str. 8 d. nustatyta, kad savivaldybė teikia vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų funkcijas.

²⁵ Visagino savivaldybės 2008-03-20 sprendimo Nr. TS-44 (2017-03-30 sprendimo TS-33 redakcija)

²⁶ 2016 m. gruodžio 5 d. Savivaldybės administracija elektroniniu paštu pateikė informaciją apie AB „Visagino mechanizacija“ reikalingumo vertinimą LR Valstybės kontrolei (2016-11-02 LR valstybės kontrolės raštas Nr. S-(34-4487)-1775 „Dėl informacijos pateikimo“)

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-24 nutarimu Nr. 1688 patvirtintų (2011-06-13 nutarimo Nr. 882 redakcija) Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų 9 p.

²⁸ AB „Visagino mechanizacija“ valdybos 2007-11-27 posėdžio protokolas Nr. 26.

²⁹ 2013 teigiamą rezultatą sąlygojo įmonės nekilnojamojo turto pardavimo (163000 Lt) pajamos

³⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 8 str. 5 d.

³¹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234 (2006-06-27 redakcija Nr. X-736) 2 str. 18 d.

³² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722)

Įstatymo³³ 9 str. 2 d. nurodo, kad savivaldybė steigia naujus viešųjų paslaugų teikėjus tik tais atvejais, kai kiti neteikia ar negali jų teikti gyventojams ekonomiškai palankiomis sąlygomis ir geros kokybės.

AB „Visagino mechanizacija“ teikia dviejų rūšių paslaugas: mechanizmų nuomos paslaugas ir profesinio mokymo paslaugas. Mechanizmų; įrengimų; transporto ir kitos technikos nuoma, kaip ir paslaugų šiais įrengimais teikimas bei šių mechanizmų remonto paslaugos Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus EVRK (2 red.)³⁴ nepriskiriamos prie viešojo valdymo ir gynybos srities veiklų. Tokia veikla taip pat nelaikytina viešąją paslauga kaip apibrėžta Vietos savivaldos ir Viešojo administravimo įstatymų normose. Pastebėtina, kad mechanizmų nuomos paslauga teikiama juridiniams asmenims – verslo subjektams. Per 2016 m. dėl mechanizmo nuomos ne su juridiniu asmenimi buvo sudaryta *vienintelė* sutartis³⁵ iš visų 29 per metus sudarytų. Mechanizmų, transporto, įrengimų nuomos ir susijusiais paslaugas teikia Visagine ir gretimose savivaldybėse bendrovės: „Visagino būstas“; „Spectrans“; „Wapsa“; „Šilinė“; „Bikuva“ „Cramo“; „Stateksa“; „Meleksas“; „Utenos melioracija“ ir kitos.

Kita įmonės teikiama paslauga – formalusis tęstinis profesinis mokymas teikiamas asmenims, jau turintiems kvalifikaciją, tačiau norintiems ją tobulinti ar įgyti kitą kvalifikaciją.³⁶ Net Visagino savivaldybės teritorijoje yra privačių subjektų, teikiančių tokio paties pobūdžio paslaugas – UAB „Saugos darbo garantas“ teikia profesinio mokymo paslaugas. Profesinio mokymo paslauga savo turiniu gali būti laikoma viešąja, tačiau savivaldybė nėra šios paslaugos teikėja, nes jai perduota valstybinė funkcija – profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas,³⁷ kiek tai apima profesinį mokymą ir orientavimą vykdomą kaip visuotinį formalųjį pirminį profesinį mokymą, skirtą įgyti pirmajai kvalifikacijai. Teisės aktai nenustato reikalavimo savivaldybei teikti profesinio mokymo paslaugas, kurią teikia AB „Visagino mechanizacija“.

Savivaldybės turtui taikomą teisinį režimą nustato ne tik Vietos savivaldos įstatymas, bet ir kiti teisės aktai, kurių svarbiausiais nagrinėjamu atveju laikytini:^{38,39,40,41,42} bei kiti savivaldybės institucijų priimti teisės aktai ir juos įgyvendinantys sprendimai.

Vietos savivaldos įstatymo 9¹ str. nenumato galimybės AB „Visagino mechanizacijai“ vykdyti ūkinę veiklą⁴³ – „Savivaldybės valdomi juridiniai asmenys nevykdo ūkinės veiklos...“, išskyrus įstatyme nurodytomis sąlygomis ir draudžia užsiimti naujomis ūkinės

³³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722)

³⁴ Lietuvos Respublikos Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 10-31 įsakymas Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (2002-12-16 įsakymo Nr. 252 redakcija)

³⁵ 2016-08-17 Mechanizmo nuomos sutartis Nr. 04-1(4.15)-23 su ūkininku

³⁶ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 (2011-03-17 redakcija Nr. XI-128) 12 str. 4.d.

³⁷ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 7 str. 7 p.

³⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucija (Lietuvos Respublikos piliečių priimta 1992-10-25 referendume)

³⁹ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas 2000-07-18 Nr. VIII-1864

⁴⁰ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2014-03-25 redakcija Nr. XII-802)

⁴¹ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556)

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-06-06 nutarimu Nr. 567 (2012-06-06 Nr. 667 redakcija) patvirtintos Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse taisyklės

⁴³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 9¹ str. 1 d.

veiklos rūšimis⁴⁴ – „Savivaldybės valdomi juridiniai asmenys savo iniciatyva pradėti vykdyti naujos ūkinės veiklos negali.“

Audito metu vertinome, ar savivaldybė yra įvertinusi Bendrovės reikalingumą, o jei įvertinusi, tai kokiais kriterijais vadovaudamasi. Laikėmės nuomonės, kad savivaldybei būtina turėti savo Bendrovę, kai:

- savivaldybė periodiškai vertina ir aiškiais kriterijais pagrindžia reikalingumą turėti įmonę;
- jei įmonės veikla nėra susijusi su savivaldybių funkcijomis ir strateginiais tikslais, įmonė duoda komercinei veiklai būdingą investicijų grąžą.

Visagino savivaldybė neturi pasitvirtinusi tvarkos ar konkrečių kriterijų, kuriais remdamasi periodiškai vertintų Bendrovės reikalingumą, ir periodinio vertinimo neatlieka. AB „Visagino mechanizacija“ reikalingumo klausimas nesvarstomas, neatsižvelgiant į tai, kad įmonė nuolatos veikia nuostolingai.⁴⁵ Pažymėtina, kad Visagino savivaldybės administracija nevertino savo kontroliuojamos įmonės veiklos reikalingumo tęstinumo, o atsakyme Valstybės kontrolei⁴⁶ pripažino, jog „paslaugos, kurias teikia AB „Visagino Mechanizacija“ gali būti teikiamos ir kitų ūkio subjektų.“

1.4. Personalo tvarkymas aplaidus

Netinkamai tvarkomos darbuotojų darbo sutartys.

Darbo kodekse⁴⁷ reglamentuota, kad kiekvienoje darbo sutartyje šalys sulygsa dėl darbo funkcijos, darbo apmokėjimo ir darbovietės, darbo sutarties šalys gali sulygti ir dėl priedų, priemokų, premijų ar kitokio papildomo apmokėjimo pagal įvairias darbo apmokėjimo sistemas. Pasibaigus darbo sutarčiai, apie tai daromas įrašas darbo sutartyje.

Audito metu nustatyta atvejų, kad Bendrovės vadovas nesivadovavo šiomis teisės aktų nuostatomis.

Pavyzdžiui:

Darbo sutartyse ir direktoriaus įsakymu darbuotojams nustatytas skirtingų dydžių darbo užmokestis, ne visi darbuotojai susipažindinti su įsakymu:

- V.G. 1997-05-07 darbo sutartyje Nr. 59 nustatytas 800 Lt darbo užmokestis ir 80 proc. priemoka, 2011-10-10 direktoriaus įsakyme Nr. P2-1-59 nustatomas - 2500 Lt, 2015-01-19 direktoriaus įsakymu Nr. 01-1-6 nustatytas 806 Eur darbo užmokestis, priskaičiuotas darbo užmokestis irgi 806 Eur nors darbo sutartyje nurodomas 800 Lt;

- K.M. 1997-04-14 darbo sutartyje Nr. 131 nustatytas 2,76 Lt valandinis atlygis, o 2015-01-19 direktoriaus įsakyme Nr. 01-1-6 nustatytas 2,26 Eur, 2017-07-03 direktoriaus įsakyme Nr. 01-1-11 nustatytas 2,5 Eur valandinis atlygis, 2017-09-01 direktoriaus įsakyme Nr. 01-1-18 - 2,7 Eur valandinis atlygis, priskaičiuotas darbo užmokestis - 2,7 Eur nors darbo sutartyje nurodomas 2,76 Lt;

- A. Ž. 2011-08-10 darbo sutartyje Nr. 236 nustatytas 2200 Lt darbo užmokestis, direktoriaus įsakyme 2011-10-10 Nr. P 2-1-60 - 3000 Lt, 2015-01-19 direktoriaus įsakyme Nr. 01-1-6 nustatytas 968 Eur darbo užmokestis, priskaičiuotas darbo užmokestis - 968 Eur nors darbo sutartyje nurodomas 2200Lt;

- P.T. 2010-07-07 darbo sutartyje Nr. 225 įrašyta direktoriaus įsakymo data ir numeris, kuriuo buvo nustatytas darbo užmokestis - 1900 Lt, kitų darbo sutarties pakeitimų nėra, nors darbo užmokestis nustatytas ir vėlesniais įsakymais - 2011-10-6 Nr. 01-1-43 – 2000 Lt, 2015-01-19 direktoriaus įsakymu Nr. 01-1-6 nustatytas 645 Eur darbo užmokestis.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 9¹ straipsnio 8 dalis.

⁴⁵ Duomenys iš AB „Visagino mechanizacija“ metinių finansinių atskaitomybių

⁴⁶ 2016 m. gruodžio 5 d. Savivaldybės administracija elektroniniu paštu pateikė informaciją apie AB „Visagino mechanizacija“ reikalingumo vertinimą LR Valstybės kontrolei (2016-11-02 LR valstybės kontrolės raštas Nr. S-(34-4487)-1775 „Dėl informacijos pateikimo“).

⁴⁷ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 2002-04-04 Nr. IX-926 (2016-09-14 redakcija XII-26033) 4 str. 1 d., 65 str. 7 d.

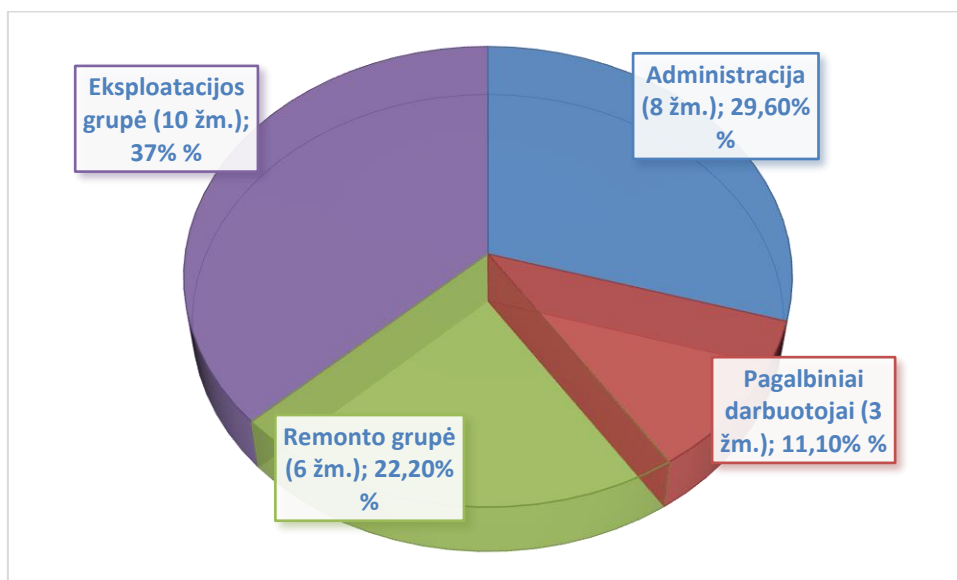
Darbo sutartys sudarytos ne valstybine kalba, apie sutarties nutraukimą įrašų nėra:
 - E.M. 1996-01-03 darbo sutartis Nr. 1 sudaryta ne valstybine kalba, kita E.M. darbo sutartis 1997-05-21 Nr. 67 toms pačioms pareigoms eiti sudaryta valstybine kalba.

Direktorius nevykdo visų jam teisės aktais nustatytų funkcijų tvarkant personalą – darbo sutartyse ir įsakymuose darbuotojams nustatytas skirtingų dydžių darbo užmokestis, dalis darbo sutarčių sudarytos nevalstybine kalba.

Bendrovėje dirbama mažiau, nei numato įstatymai

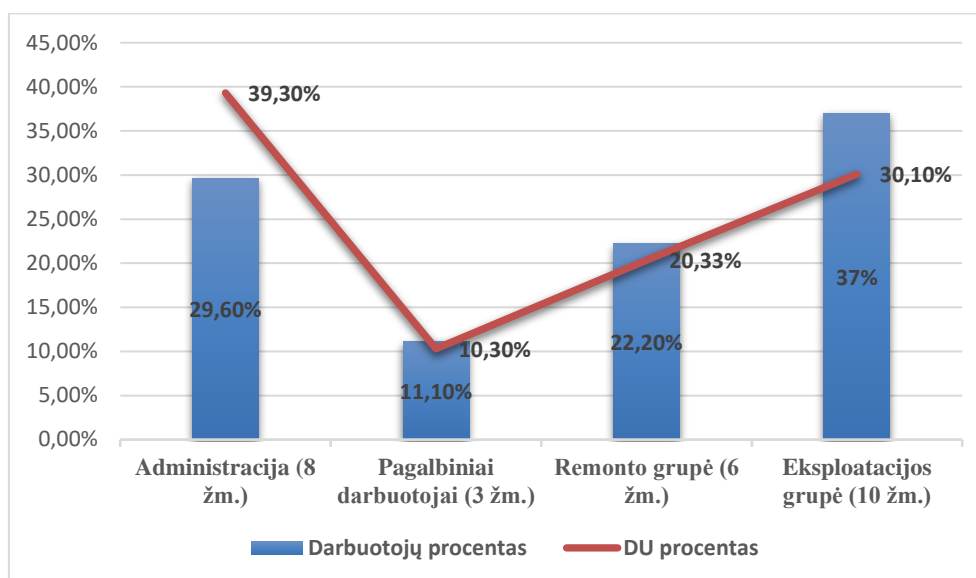
Bendrovėje taikoma laikinė ir vienetinė darbo užmokesčio apskaičiavimo sistema. Analizuojamu 2016 m. laikotarpiu Bendrovėje dirbo 27 darbuotojai.

Audito metu nustatyta, kad 2016 metais administracijos darbuotojai sudarė 29,6 proc. (5 žm.), pagalbinių darbuotojai 11,1 proc. (3 žm.), remonto grupė 22,2 proc. (6 žm.) ir eksploatacijos grupė sudarė 37 proc. (10 žm.) visų Bendrovėje dirbančių darbuotojų (žr. 4 pav.).

4 pav. darbuotojų skaičiaus dinamika pagal grupes 2016 m.

2016 m. Bendrovės administracijos darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos sudarė 39,3 proc. nuo visų darbo užmokesčio sąnaudų, pagalbinių darbuotojų – 10,3 proc., remonto grupės darbuotojų - 20,33 proc., eksploatacijos grupės darbuotojų - 30,1 proc. Bendrovės darbuotojų skaičiaus ir darbo užmokesčio sąnaudų pasiskirstymas pagal sritis 2016 m. pateiktas 5 paveiksle.

5 pav. 2016 m. darbuotojų ir darbo užmokesčio sąnaudų pasiskirstymas, proc.

Administracijos ir kitų darbuotojų skaičius ir darbo užmokesčio sąnaudos pasiskirstę neproporcingai – administracijos darbuotojams (29,6 proc. visų darbuotojų) sumokama 39,3 proc. visų darbo užmokesčio sąnaudų, o eksploatacijos grupės darbuotojams (37 proc.) sumokama 30,1 proc. visų darbo užmokesčio sąnaudų.

Darbo tvarką darbovietėje apibrėžia darbo tvarkos taisyklės. Audituojamu laikotarpiu 2014 – 2017 m. galiojo Bendrovės Darbo tvarkos taisyklės⁴⁸ patvirtintos Bendrovės direktoriaus 2011 m. ir iki 2017 m. gruodžio 31 d. nebuvo pakeistos. Iki 2017-07-01 galiojo Vyriausybės nutarimas,⁴⁹ kurio 1 p. buvo nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose, organizacijose 40 valandų trukmės 5 darbo dienų savaitę su 2 poilsio dienomis, o įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas, atsižvelgdamas į darbuotojų ir valstybės tarnautojų nuomonę, kasdieninę darbo laiko trukmę nuo pirmadienio iki ketvirtadienio gali nustatyti 8 valandų 15 minučių, o penktadienį – 7 valandų. Valstybės ir savivaldybių įmonėse, kuriose dėl gamybos pobūdžio ar kitų sąlygų 5 darbo dienų savaitė neįmanoma, nustatoma 40 valandų trukmės 6 darbo dienų savaitė su viena poilsio diena.

Vadovaujantis DK 112 str. 3 d. nuo 2017 m. darbo tvarkos taisyklės turi būti suderintos su darbo taryba⁵⁰. Darbo taryba darbdavio iniciatyva privalo būti sudaryta, kai vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau darbuotojų⁵¹. Darbo taryba Bendrovėje nesudaryta.

Taisyklėse⁵² nustatytas Bendrovės darbo laikas⁵³: darbo laiko pradžia – 7.30 val., pabaiga – 16.30 val. Pietų pertrauka nuo 12.00 val. iki 13.00 val. Penktadienį darbo laiko pradžia 7.30 val., pabaiga 11.30 val., be pietų pertraukos. Pietų pertrauka į darbo laiką neįeina. Nors Taisyklių 7.1. punkte teigiama, kad Bendrovėje nustatyta penkių darbo dienų, keturiasdešimties valandų darbo savaitė, po 8 valandas darbo pamaina, tačiau pagal 7.4. punktu nustatytą darbo laiko pradžią ir pabaigą, gauname ne 40, o 36 darbo valandas per savaitę. Vadinasi, Bendrovės darbuotojai dirba 10 proc. mažiau darbo laiko, nei numatyta Darbo kodekse,⁵⁴ Darbo laiko režimo

⁴⁸ Bendrovės darbo tvarkos taisyklės, patvirtintos direktoriaus 2011-10-04 įsakymu Nr. 01-01-38

⁴⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-08-07 nutarimo Nr. 990 (2012-10-16 redakcija Nr. 1260) „Dėl darbo laiko nustatymo valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose ir organizacijose“ 1 p.

⁵⁰ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 2002-04-04 Nr. IX-926 (2016-09-14 redakcija XII-26033) 206 str. 1 d.

⁵¹ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 2002-04-04 Nr. IX-926 (2016-09-14 redakcija XII-26033) 169 str. 1 d.

⁵² Bendrovės darbo tvarkos taisyklės, patvirtintos direktoriaus 2011-10-04 įsakymu Nr. 01-01-38

⁵³ AB „Visagino mechanizacija“ darbo tvarkos taisyklės, 7.4 p.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos darbo kodeksas 2002-04-04 Nr. IX-926 (2016-09-14 redakcija XII-26033) 112 str. 3 d.

valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose ir organizacijose nustatymo apraše⁵⁵, Bendrovės Taisyklių 7.1. punkte. Be to, papildomai dar yra mokama 10-15 proc. dydžio priemokos prie pagrindinio atlyginimo arba didinamas pagrindinis darbo užmokestis, paliekant 36 darbo valandas per savaitę.

Pavyzdžiui:

2017 m. liepos 3 d. Bendrovės direktoriaus įsakymu Nr. 01-1-11 nustatytos 10 proc. priemokos prie „valandinio tarifinio atlygio“ aštuoniems darbuotojams, o šaltkalviui suvirintojui - 15 proc. priemoka.

2014 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. 01-1-41 „Dėl darbo apmokėjimo“, visiems AB „Visagino mechanizacija“ darbuotojams 5 proc. padidintas darbo užmokestis. Priežastis - „ryšium su minimalaus darbo užmokesčio padidėjimu“.

2012 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. 01-1-09 „Dėl darbo apmokėjimo“ visiems darbuotojams 6 procentais padidintas darbo užmokestis. Priežastis - „ryšium su minimalaus darbo užmokesčio padidėjimu“.

Bendrovėje yra patvirtinti Darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatai⁵⁶, kuri neatitinka galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Pavyzdžiui:

Darbo apmokėjimo nuostatų 14 punkte nurodytas šiuo metu negaliojančio Darbo kodekso 201 str.1 p. ir kad darbo užmokestis negali būti mažesnis minimalaus darbo užmokesčio, patvirtinto LR Vyriausybės 2007-12-17 nutarimu Nr. 1368, kuriame nurodytas minimalus valandinis atlygis 4,85 Lt, MMA - 800 Lt.

Darbo apmokėjimo nuostatų 20 p. nurodyti darbuotojų tarifiniai atlygiai (litais) nuo 2008-01-01, neatitinka šiuo metų priskaičiuojamo darbuotojams darbo užmokesčio dydžio ir patvirtintų direktoriaus 2015-01-19 Nr. 01-1-6, 2015-01-19 Nr. 01-1-05, 2016-04-28 Nr. 01-01-08, 2017-07-06 Nr. 01-1-11, 2017-09-01 Nr. 01-1-18 įsakymais valandinių įkainių.

Dėl nepagrįstai nustatyto Bendrovės darbo laiko, analizuojamu 2014 - 2017 metų laikotarpiu, Bendrovės darbuotojai dirbo 804 darbo valandomis mažiau, nei nustato teisės aktai. Per ketverių metų laikotarpį Įmonės darbuotojai be pagrindo nedirbo iš visus 5 mėnesius ir dar vieną pusdienį, tokiu būdu padarydami žalą ne tik Bendrovei bet ir savininkui – Savivaldybei.

Bendrovės vadovas savo vienašališku sprendimu, nesivadovaudamas teisės aktų nuostatomis, nustatė trumpesnę nei įstatymo numatytą darbo laiką. Darbuotojai neišdirba teisės aktais nustatyto darbo laiko.

Nors 2014 - 2017 metais Bendrovei dirbant nuostolingai, buvo mokamas didesnis nei minimali mėnesio alga darbo užmokestis, darbuotojai nepagrįstai skatinami premijomis^{57,58}

2017 metais nesudaryta Bendrovės darbo taryba, nekeistos Darbo tvarkos taisyklės. Bendrovės darbo apmokėjimo nuostatai neatitinka galiojančių teisės aktų.

Bendrovėje taikoma apmokėjimo už darbą praktika neskatina veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo, nes darbuotojų pareiginių atlyginimų ir valandinių įkainių kitimas susietas tik su minimalios mėnesinės algos ir/ar minimalaus valandinio atlygio didėjimu, bet ne su ūkinės veiklos rezultatais, o nepagrįstai nustatytas sutrumpintas darbo laikas didina Bendrovės nuostolį ir daro žalą Savivaldybei.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-06-21 nutarimu Nr. 496 (2017-10-04 nutarimo Nr. 808 redakcija) patvirtinto Darbo laiko režimo valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose ir organizacijose nustatymo aprašo 2 p.

⁵⁶ AB „Visagino mechanizacija“ darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatai, patvirtinti 2008-03-31 direktoriaus įsakymu Nr. 01-1-17.

⁵⁷ AB „Visagino mechanizacija“ direktoriaus 2014-12-18 įsakymas Nr. 01-01-44 „Dėl Kalėdinės išmokos“

⁵⁸ AB „Visagino mechanizacija“ direktoriaus 2017-12-22 įsakymas Nr. 01-01-31 „Dėl Kalėdinės išmokos“

1.5. Direktorius darbo užmokestis nepriklauso nuo veiklos rezultatų

Bendrovės valdyba renka ir atšaukia bendrovės vadovą, nustato jo atlyginimą ir kitas darbo sutarties sąlygas, tvirtina pareiginius nuostatus, skatina jį ir skiria nuobaudas⁵⁹. Vyriausybės nutarimu⁶⁰ rekomenduojama savivaldybėms kontroliuojamų įmonių vadovams (įmonės vadovo ir jo pavaduotojų) darbo užmokestį nustatyti taip, kad vadovų mėnesinė alga susidėtų iš atitinkamai nustatytų pastoviosios dalies (koeficientais) ir kintamosios dalies (priklausančios nuo bendrovės tikslų įgyvendinimo ir veiklos rezultatų). Pastovi dalis turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į bendrovės darbuotojų skaičių, valdomo turto dydį, pardavimo ir (ar) paslaugų apimtį.

Bendrovės valdyba⁶¹ nuo 2007-12-01 išrinkdama Bendrovės direktorių, nustatė jam atlyginimą – 6 minimalias mėnesines algas (MMA). Bendrovės vadovo darbo sutartyje⁶² 2007-11-30 buvo nustatytas 6 MMA dydžio pareiginis atlyginimas. Bendrovės direktoriaus darbo užmokestis nekito nuo 2009 metų, t. y. 8 metus.

Audito metu nustatyti neatitikimai apskaičiuojant Bendrovės direktoriaus darbo užmokestį, nes nesivadovauta Vyriausybės nutarimais dėl MMA didinimo^{63, 64, 65, 66, 67, 68, 69}. Už laikotarpį nuo 2012 m. rugpjūčio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės direktoriui buvo priskaičiuota 15,3 tūkst. Eur mažiau darbo užmokesčio, nei patvirtinta Bendrovės valdybos ir sulagta direktoriaus darbo sutartyje⁷⁰.

Bendrovės direktoriui darbo užmokestis nustatytas nesivadovaujant ABĮ, Vyriausybės rekomendacijomis⁷¹, visai nepriklauso nuo Bendrovės veiklos rezultatų. Įgyvendinus Vyriausybės rekomendacijas ir Bendrovės vadovo atlyginimą susiejus su Bendrovės veiklos rezultatais, būtų sudarytos tinkamos prielaidos efektyvesnei ir rezultatyvesnei Bendrovės veiklai.

2. Neužtikrinamas Bendrovės veiklos ir rezultatų viešumas ir skaidrumas

2.1. Bendrovės rezultatai savivaldybės interneto svetainėje neišsamūs, sunkiai randami

Audito metu vertinome, ar yra užtikrinamas pakankamas įmonės veiklos ir rezultatų viešumas bei skaidrumas. Laikėme, kad savivaldybės užtikrina kontroliuojamų įmonių veiklos viešumą bei skaidrumą, kai:

- savivaldybė įpareigoja Bendrovę viešai skelbti svarbią informaciją;
- savivaldybė rengia ir viešina apibendrintą informaciją apie Bendrovės veiklos rezultatus.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (2017-06-29 d. redakcija Nr. XIII-556) 34 str. 2 d.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-08-23 nutarimo Nr. 1341 „Dėl valstybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio“ (2017-06-28 nutarimo Nr. 517 redakcija) 4 p.

⁶¹ AB „Visagino mechanizacija“ 2007-11-27 valdybos posėdžio protokolas Nr. 26.

⁶² 2007-11-30 Bendrovės direktoriaus darbo sutartis Nr. 201

⁶³ LR Vyriausybės 2012-06-20 nutarimas Nr. 718 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁴ LR Vyriausybės 2012-12-19 nutarimas Nr. 1543 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁵ LR Vyriausybės 2014-09-24 nutarimas Nr. 972 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁶ LR Vyriausybės 2015-06-17 nutarimas Nr. 615 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁷ LR Vyriausybės 2015-12-02 nutarimas Nr. 1240 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁸ LR Vyriausybės 2016-06-22 nutarimas Nr. 644 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁶⁹ LR Vyriausybės 2017-10-11 nutarimas Nr. 814 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“

⁷⁰ 2007-11-30 Bendrovės direktoriaus darbo sutartis Nr. 201

⁷¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-08-23 nutarimo Nr. 1341 „Dėl valstybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio“ (2017-06-28 nutarimo Nr. 517 redakcija) 4 p.

Vieša laikėme informaciją, kuri paskelbta atskiroje Bendrovės rezultatams skirtoje skiltyje savivaldybės svetainėje arba įmonės interneto tinklalapyje, prieinama visiems ir nemokamai. Audito metu surinkome informaciją apie tai, jog Visagino savivaldybės vykdomoji institucija neužtikrina, kad visi privalomai skelbtini duomenys apie įmonę: „...Savivaldybė savo interneto svetainėje teikia ir nuolat atnaujina šio įstatymo numatytą informaciją, taip pat informaciją apie savivaldybės kontroliuojamas įmones, jų vadovus, valdybų narius, pateikia šių įmonių veiklos rezultatų ir finansines ataskaitas bei kitą aktualią informaciją...“⁷² būtų tinkamai paskelbti. Įmonės vadovo veiklos ir įmonės finansines ataskaitas galima rasti savivaldybių teisės aktų duomenų bazėje, tačiau laikėmės nuomonės, kad toks informacijos skelbimo būdas neatitinka vertinimo kriterijaus, nes rasti informaciją yra nepatogu ir sudėtinga. Be to, pateikiami duomenys nėra visapusiški – savivaldybės svetainėje internete duomenų apie bendrovės valdybos narių išrinkimą (Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-04-24 įsakymas Nr. IV-E-361) nėra⁷³. Nustatėme, kad įmonės veiklos duomenys yra sunkiai pasiekiami bendruomenės nariams ir neužtikrinamas įmonės veiklos rezultatų viešumas bei skaidrumas.

2.2. Bendrovės internetinėje svetainėje klaidinama ar meluojama?

Vyriausybės nutarimu⁷⁴ patvirtintas Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašas nustato reikalavimus ir savivaldybių kontroliuojamų įmonių svetainėms.

Aprašo 3 p. nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių įmonėms, viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė, akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei arba savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, taikomi tik Aprašo 12.5.3 papunkčio reikalavimai.

Aprašo 12.5.3 papunktis nustato, kad svetainėje privaloma skelbti duomenis apie darbo užmokestį. Duomenų apie darbo užmokestį skelbimo tvarką detalizuoja ir įstatymo⁷⁵ normos Per įstatymo 2 str. 1 d. nuostatą, kuri nukreipia į 5 straipsnio 2 dalies 6 punktą, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė arba bent viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė, akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei arba savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, joms skelbiant informaciją apie savo darbuotojų darbo užmokesčio dydžius, vadovaudamasi Aprašo⁷⁶ 18 punkte nustatytais reikalavimais: „... interneto <...> srityje „Darbo užmokestis“ pateikiami <...> darbuotojų, einančių vienodas (tai yra to paties pavadinimo, neatsižvelgiant į įstaigos ir (arba) struktūrinio padalinio pavadinimą) arba pagal kitus požymius vienuose pareigas, šių pareigų pavadinimai, darbuotojų, einančių vienodas arba pagal kitus požymius vienuose pareigas, skaičius ir šias pareigas einančių darbuotojų praėjusių metų vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis, taip pat einamųjų metų praėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis. Einamųjų metų praėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis

⁷² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 4 straipsnio 15 punktas

⁷³ <http://www.visaginas.lt/index.php?869456848> (prisijungimo data 2018-02-01, laikas 15:03)

⁷⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-18 Nutarimas Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ (2016-05-22 nutarimo Nr. 642 redakcija) 1 p.

⁷⁵ Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas 2000-01-11 Nr. VIII-1524 (2016-10-11 redakcija Nr. XII-2666)

⁷⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-18 Nutarimas Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo“ (2016-05-22 nutarimo Nr. 642 redakcija)

turi būti paskelbtas per 10 darbo dienų nuo naujo ketvirčio pradžios, o praėjusių metų vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis – per 10 darbo dienų nuo kalendorinių metų pabaigos.

Darbuotojo, kuris vienintelis įstaigoje eina atitinkamas pareigas, praėjusių metų vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis ir einamųjų metų praėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis nustatytasis (paskirtasis) darbo užmokestis pateikiami tik gavus jo sutikimą.“

Įmonės svetainėje jokie duomenys apie darbuotojų darbo užmokestį nebuvo skelbiami⁷⁷. Duomenų apie darbo užmokestį nepateikimas viešai sudaro prielaidas neskaidrumui, kelia abejones dėl įmonėje mokamo darbo užmokesčio dydžio, neskatina bendruomenės pasitikėjimo ne tik pačia savivaldybės įmone, bet ir sudaro prielaidas manyti, kad bendrovėje galimai mokami veiklos rezultatais nepagrįsti atlyginimai.

Įmonė savo svetainėje skelbia vartotojus klaidinančią ar melagingą informaciją bei duomenis.

Skelbiama turint kelių transporto veiklos licenciją⁷⁸, tačiau nurodytoji licencija Nr. 015484* Reg. Nr. 11-113012 yra negaliojanti – jos galiojimas baigėsi 2016-12-03.

Nurodoma, jog įmonė įgijusi „Suvirintojo kvalifikacijos tikrintojo pažymėjimą“⁷⁹, tačiau svetainėje pateikiamos viešosios įstaigos „TUV technika“ fiziniam asmeniui – V.B. išduoti kvalifikacijos tikrinimo pažymėjimai⁸⁰ Nr. 084/10 ir 085/10, kurie galiojo iki 2012-03-09.

Įmonės svetainėje pateikiant klaidinančią ar melagingą informaciją bei duomenis menkinamas ne tik pačios Bendrovės įvaizdis, bet menkinamas ir bendrovės savininko – Visagino savivaldybės – autoritetas.

3. Neefektyviai valdomas ilgalaikis materialusis turtas

3.1. Neatnaujinamas ilgalaikis turtas

Atlikdami auditą vertiname, kaip Įmonės valdomas ilgalaikio materialiojo turto techninė būklė įtakoja Bendrovės veiklos ir finansinius rezultatus.

Ilgalaikio materialiojo turto techninei būklei apibūdinti taikėme atnaujinimo, likvidavimo, nusidėvėjimo ir naudingumo rodiklius.

Įmonės veiklos rezultatams svarbūs visi ilgalaikio materialiojo turto elementai, tačiau siekiant geriausių rezultatų didžiausią įtaką turi aktyvioji ilgalaikio materialiojo turto dalis, nes ji tiesiogiai dalyvauja gamybos procese. (žr. 2 lentelę). Bendrovėje šis turtas – transporto priemonės, mašinos ir įranga, kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai. Įmonėje svarbiausia, kad aktyvioji ilgalaikio materialiojo turto dalis būtų techniškai pažangi.

2 lentelės duomenys parodo, kad AB „Visagino mechanizacija“ ilgalaikio materialiojo turto sudėtyje didžiausią lyginamąjį svorį sudaro pastatai ir statiniai: 2014 m. – 68,9 proc., 2015 m. – 71,4 proc., 2016 m. – 73,5 proc., per 2017 m. 9 mėn. – 74,8 proc. Iš viso apskaitomų pastatų ir statinių plotas yra 8612,26 m². Dalis pastatų skirti gamybinėms patalpoms, sandėliams, garažams, bet didelė dalis – 3459,73 m² t. y. 40,2 proc. pastatų visai nenaudojama ir apleista (6 priedas).

⁷⁷ <http://www.visaginomechanizacija.lt/index.html> Prisijungimo laikas 2018-01-30 11:46

⁷⁸ <http://www.visaginomechanizacija.lt/images/licencijos/transportas.jpg> Prisijungimo laikas 2018-01-30 13:46

⁷⁹ <http://www.visaginomechanizacija.lt/licencijos.html> Prisijungimo laikas 2018-01-30 14:15

⁸⁰ <http://www.visaginomechanizacija.lt/images/licencijos/tuv.jpg> Prisijungimo laikas 2018-01-30 14:25

2 lentelė. Bendrovės ilgalaikio materialiojo turto struktūros analizė 2014 – 2016 m., 2017 m. 9 mėn.

Turtas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.9 mėn.	Lyginamieji svoriai (procentais)				Pasikeitimai (+, -)
					2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m. 9 mėn.	2017 m. palyginus 2016 m.
Ilgalaikis materialus turtas	603550	565505	520454	501082	100	100	100	100	
Pastatai ir statiniai	415830	403935	382702	374929	68,9	71,4	73,5	74,8	1,3
Mašinos ir įranga	81940	71351	61631	57600	13,6	12,6	11,8	11,5	-0,3
Transporto priemonės	104722	89476	75664	68309	17,4	15,8	14,5	13,6	-0,9
Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	1058	743	457	244	0,2	0,1	0,1	0,05	0,0
Aktyvusis IMT	187720	161570	137752	126153	31,1	28,6	26,5	25,2	-1,3

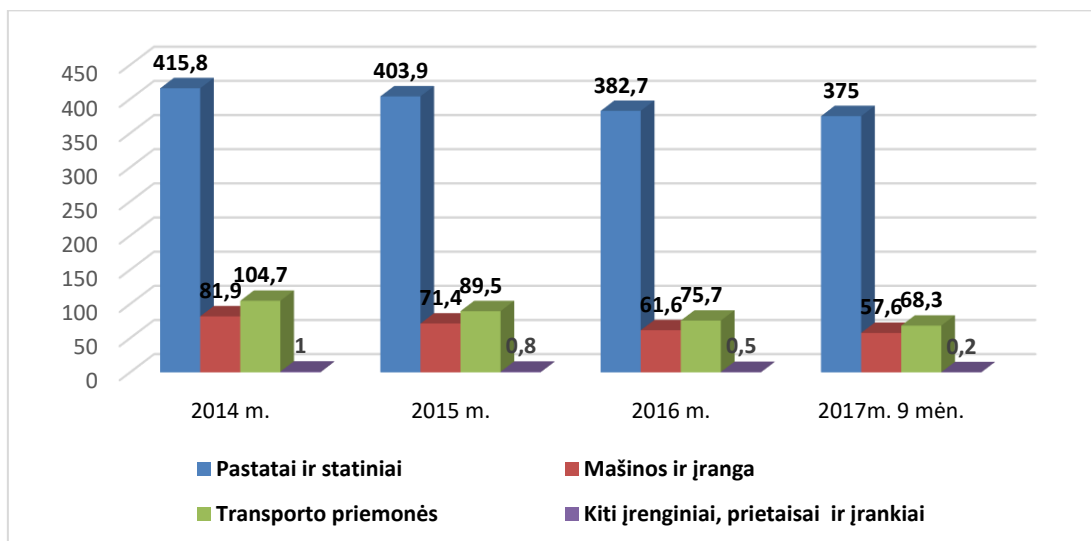
Šaltinis – Bendrovės finansinių ataskaitų rinkiniai

Didžiausią dalį Bendrovės pajamų (82 - 85 proc.) sudaro pajamos iš mechanizmų nuomos. Tačiau, mašinų ir įrangos lyginamasis svoris ilgalaikio materialiojo turto sudėtyje sumažėjo nuo 13,6 punkto 2014 metais iki 11,5 punkto 2017 metais. Kita aktyvioji ilgalaikio materialiojo turto dalis – transporto priemonės, jų lyginamasis svoris taip pat mažėjo nuo 17,4 punkto 2014 metais iki 13,6 punkto 2017 metais (žr. 2 lentelę).

Aktyvioji ilgalaikio turto dalis mažėjo, todėl teigiame, kad Bendrovė yra nepakankamai apsirūpinusi tiesiogiai paslaugų teikime dalyvaujančiu ilgalaikiu turtu. 2014 metais Bendrovė įsigijo aktyviojo ilgalaikio materialus turto už 59,3 tūkst. Eurų – automobilinį kraną ir stakles. 2015 metais Bendrovė įsigijo automobilį, kurio vertė 0,8 tūkst. Eur, o 2016 metais aktyvioji ilgalaikio materialaus turto dalis atnaujinta nebuvo. 2017 metais buvo įsigyta 2,0 tūkst. Eur vertės priekaba ir nuo 2017 m. spalio 1 d. išsinuomotas⁸¹ automobilis „Scania“.

Ilgalaikio materialiojo turto dinamika 2014 - 2017 metais matoma 6 pav. Aktyvioji ilgalaikio materialiojo turto dalis mažėjo: mašinos ir įranga, transporto priemonės ir kiti įrenginiai bei įrankiai. Pateikti duomenys rodo, kad ilgalaikio materialiojo turto potencialas įmonėje mažėjo, taip Bendrovė nepadidino savo gamybinių galimybių.

⁸¹ Automobilio nuomos 2017-10-01 sutartis Nr. A-02-021-04 L-37

Šaltinis- Bendrovės Didžiosios knygos suvestiniai žiniaraščiai 2014-12-31, 2015-12-31, 2016-12-31, 2017-09-30.

6 pav. Ilgalaikio materialiojo turto dinamika 2014-2017 m., tūkst. Eur

Palyginus atnaujinimo ir nurašymo koeficientus pastebima tendencija atnaujinti įrengimus ir mašinas. Kai atnaujinimo koeficientas yra didesnis už nurašymo – įmonėje didėja turtas. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo lygį rodo nusidėvėjimo koeficientas (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Ilgalaikio materialiojo turto techninę būklę apibūdinantys rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Metai			Pokyčiai	
	2015	2016	2017 m. 9 mėn.	2016 m lyginant su 2015 m.	2017 m. lyginant su 2016 m.
Atnaujinimo koeficientas	0,001	0	0,004	Sumažėjo 0,001	Padidėjo 0,004
Nurašymo arba likvidavimo koeficientas	0,07	0,02	0	Sumažėjo 0,05	Sumažėjo 0,07
Nusidėvėjimo koeficientas	0,066	0,065	0,042	Sumažėjo 0,001	Sumažėjo 0,023
Naudingumo (tinkamumo) koeficientas	0,934	0,935	0,958	Padidėjo 0,001	Padidėjo 0,023

Duomenys 3-je lentelėje parodo, kad ilgalaikio materialiojo turto atnaujinimo koeficientas yra labai žemas, o 2016 m. lygus nuliui. 2015 m. Bendrovė įsigijo 850 Eur vertės ilgalaikio materialaus turto, 2016 m. visai neįsigijo, o per 2017 m. 9 mėnesius įsigijo 2000 Eur vertės ilgalaikio materialaus turto. Tai reiškia, kad Bendrovė neskiria pakankamai dėmesio naujos technikos įdiegimui ir veikloje naudoja pasenusius įrengimus. Kai kurie mechanizmai pagaminti 1987, 1982 ar net 1974 metais (5 priedas).

Pavyzdžiui:

Automobilinis keltuvas VS22, pagamintas 1974 m., kurio likutinė vertė 2017-09-30 yra 941,39 Eur. Savivarčiai MAZ 557 ZAY, MAZ 559 ZAY pagaminti 2004 metais, jų likutinė vertė 2017-09-30 yra po 0,29 Eur.

Vilkikas MAN pagamintas 1997 metais, Bendrovė jį įsigijo 2008 m, likutinė vertė 2017-09-30 yra 1013,61Eur.

Automobilinis keltuvas MŠTS pagamintas 1990 m, kurio likutinė vertė 2017-09-30 yra 980,07 Eur. Traktorius MTZ-80, 715 pagamintas 1982 metais, likutinė vertė 2017-09-30 yra 0,29 Eur. Buldozeris DZ-110 pagamintas 1987 metais, likutinė vertė 2017-09-30 yra 738,59 Eur ir t.t.

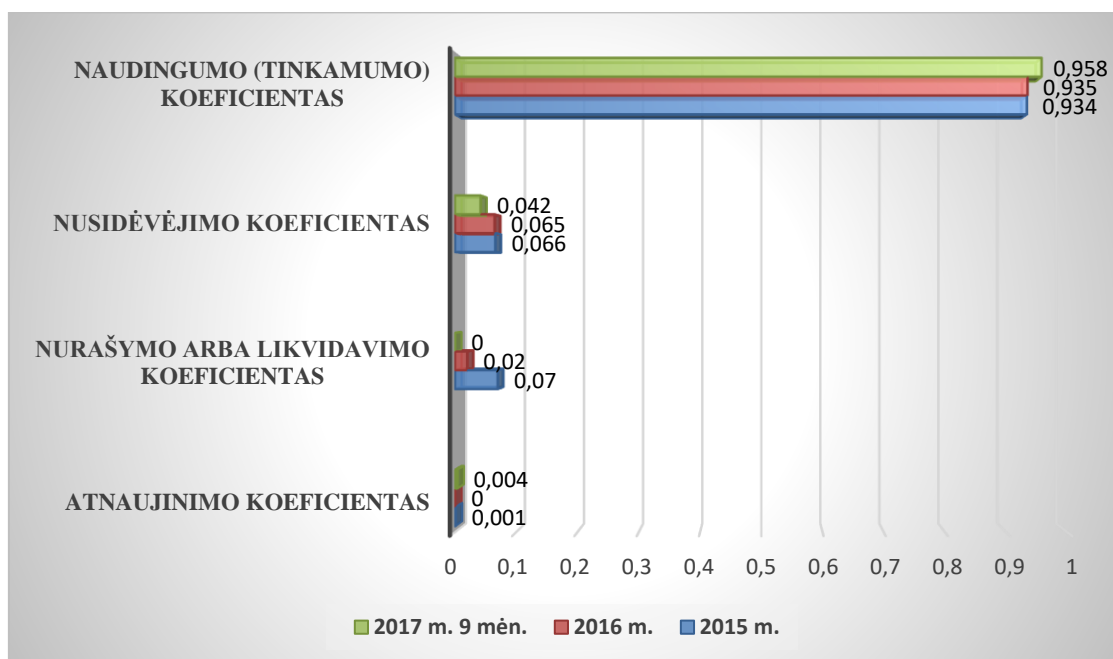
Bendrovei būtina atnaujinti aktyviają turto dalį, nes ji tiesiogiai dalyvauja pajamų ir sąnaudų uždirbimo procese, o naudojant pasenusius įrengimus patiriamos didesnės sąnaudos bei gaunamos mažesnės pajamos.

Bendriausi ilgalaikio materialiojo turto techninę būklę apibūdinantys rodikliai: atnaujinimo, likvidavimo, nusidėvėjimo, naudingumo⁸².

Nurašymo arba likvidavimo koeficientas mažėja (žr. 7 pav.), nedidelė ilgalaikio materialaus turto suma nurašoma. Vadinasi, visi seni įrengimai, transporto priemonės, pastatai pasiliko įmonėje, jie nebuvo nei pašalinti, nei nurašyti.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo koeficientas parodo, kiek 1 Eur turimo Bendrovėje ilgalaikio materialiojo turto tenka nudėvėtos vertės. 2017 m. palyginus su 2016 m. šis rodiklis sumažėjo 0,023 punkto. 2015 m. vienam materialiojo turto eurui teko 0,066 Eur nusidėvėjimo sumos, 2016 m. – 0,065, o per 2017 m. 9 mėn. – 0,042.

Naudingumo koeficientas, atvirkščiai nei nusidėvėjimo koeficientas, 2017 m. padidėjo 0,023 punkto.

7 pav. Ilgalaikio materialiojo turto techninę būklę apibūdinančių rodiklių dinamika 2014 – 2017 m.

Bendrovės ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimas didėja, atnaujinimo koeficientas yra mažesnis, nei nurašymo. Nors nurašymo arba likvidavimo koeficientas sumažėjo, tačiau per 2016 m. Bendrovė visai neįsigijo ilgalaikio materialaus turto, neatnaujino mašinų ir įrengimų, tokiu atveju Bendrovėje turtas mažėjo.

Ilgalaikio materialiojo turto 2014 - 2017 metais dinamika rodo, kad ilgalaikio materialiojo turto potencialas įmonėje mažėjo – Bendrovė nepadidino savo gamybinių galimybių.

Dėl bendrovėje esamo turto naudojimo pažymime, kad Bendrovės vadovybės neūkiškumą atspindi apleista, užgriozdinta šiukšlėmis, gamybos atliekomis Įmonės teritorija. Nors Bendrovė turi nenaudojamų ar retai naudojamų patalpų, tačiau visoje teritorijoje mėtos metalo dirbiniai turintys vertę kartu su dirbinių atliekomis ir gamybai skirtomis medžiagomis, kurių būklę laikymas atvirame ore akivaizdžiai blogina. Bendrovės teritorija užteršta variklinės ar kitos alyvos atliekomis, mechanizmai, jų dalys išmėtyti kur pakliuvo, dalis teritorijos apaugę sunkiai praeinamais krūmais.

⁸² Jonas Mackevičius (2009). Finansinių ataskaitų auditas ir analizė. Procedūros, metodikos ir vertinimas, 307 psl.

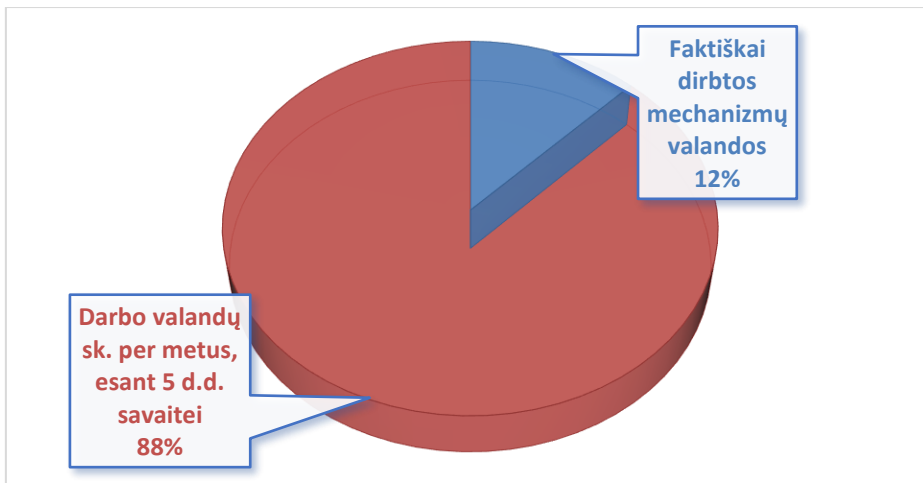
Elementarios tvarkos nesilaikymas kelia pavojų susižeisti Įmonės darbuotojams, kurių darbo sąlygos dėl vandentiekiu tiekiamo vandens nebuvimo ir vienintelės (be administracijos) keliolikos kvadratinių metrų šildomos patalpos yra menkai pritaikytos darbui. (8 priedas)

3.2. Neišnaudojamas mechanizmų potencialas

Nustatėme, kad Bendrovė didžiausią savo pajamų dalį gauna iš turimų mechanizmų nuomos, todėl vertiname, kiek įprastinio, įstatymais nustatyto įprasto – 160 val. per savaitę – darbo laiko, mechanizmai buvo naudojami gaunant naudą.

Audito specialistai teigia: „Labai svarbu, kad ilgalaikis materialusis turtas būtų efektyviai naudojamas, t. y. kad visi jo elementai vienokiu ar kitokiu mastu prisidėtų prie produkcijos ar paslaugų gausinimo ar kitų įmonės tikslų įgyvendinimo“.⁸³

Audito metu surinkome duomenis apie mechanizmų, kurie tiesiogiai dalyvauja paslaugų teikime ir uždirba Bendrovei pajamas, dirbtų valandų skaičių per 2017 metus (žr. 8 pav.).

8 pav. Mechanizmų dirbtų valandų skaičius 2017 m.

Įmonės vadovas nuolat pabrėždavo, kad Bendrovės veiklai itin didelę neigiamą įtaką turi veiklos sezoniškumas, tačiau gauti audito metu duomenys rodo, kad turimų mechanizmų potencialas išnaudojamas tik aštuntadalį įprasto darbo laiko.

Bendrovėje nustatytas trumpesnis nei įstatymų reikalaujamas minimalus darbo laikas ir 12 procentų panaudojamas turimas mechanizmų potencialas – rodikliai tiesiogiai įtakojantys bendrą neigiamą Įmonės veiklos rezultatą.

4. Bendrovės veikla neefektyvi ir neekonomiška

Vertindami Bendrovės efektyvumą, analizavome veiklos rezultatus, finansinės būklės pasikeitimus, nustatėme finansinius santykinus rodiklius, veiklos riziką. Naudojome Bendrovės 2014 metų, 2015 metų, 2016 metų ir 2017 metų 9 mėnesių finansinės atskaitomybės duomenis (4 priedas).

Lyginant Bendrovės veiklą 2014 - 2016 m., veiklos rezultatas blogėjo – Bendrovės veikla buvo nuostolinga (žr. 4 lentelę). 2016 metais lyginant su 2015 metais, nuostoliai padidėjo 71,2 proc., sąnaudos – 19,7 proc., o pajamos tik 8,6 proc.

⁸³ Jonas Mackevičius (2009). Finansinių ataskaitų auditas ir analizė. Procedūros, metodikos ir vertinimas, 307-309 psl.

4 lentelė. 2014 – 2016 m. Bendrovės pajamų, sąnaudų ir nuostolių palyginimas, Eur.

Straipsnis	2014 m.	2015 m.	2016 m.	Pasikeitimai lyginant 2016 m. 2015 m., (+, -)	
				Eur	Proc.
Pajamos	330481	291725	316751	25026	8,6
Sąnaudos	373236	354879	424860	69981	19,7
Nuostoliai	-42755	-63154	-108109	44955	71,2
Nepaskirstyti nuostoliai	-742702	-805856	-913965	108109	13,4

Šaltinis- Bendrovės Finansinių ataskaitų rinkiniai.

Bendrovės 2016 metų finansinių ataskaitų rinkinio dalyje – balanse⁸⁴ – nurodyta, kad ataskaitiniu laikotarpiu nuosavo kapitalo suma 665831 Eur arba mažiau nei $\frac{1}{2}$ įstatuose nurodyto įstatinio kapitalo dydžio ($1579534:2=789767$). Nuosavo kapitalo trūkumas – ($789767-665831$) – 123936 Eur. Bendrovės Visagino savivaldybės administracijos direktoriui pateiktoje nepriklausomo auditoriaus išvadoje⁸⁵, skirtoje akcininkams ir vadovybei, nurodoma, kad: „Įmonė per metus, kurie baigiasi 2016 m. gruodžio 31 d., patyrė 108109 Eur nuostolių, o Įmonės nuosavas kapitalas tapo mažesnis kaip $\frac{1}{2}$ įstatuose nurodyto įstatinio kapitalo dydžio.“

2017 m. rugpjūčio 24 d.⁸⁶ įstatinis kapitalas buvo sumažintas 913966,90 Eur tam, kad būtų panaikinti bendrovės balanse įrašyti nuostoliai.

Per 2017 m. 9 mėnesius Bendrovė patyrė 10371 Eur nuostolio (žr. 5 lentelę).

Pateikiame duomenis apie AB „Visagino mechanizacija“ veiklos vertinimo santykinius rodiklius, kurie apskaičiuoti, naudojant 2014 metų, 2015 metų, 2016 metų ir 2017 metų 9 mėnesių Bendrovės finansinės atskaitomybės duomenis.

5 lentelė. Pelno (nuostolių) straipsnių dinamika 2014-2016 m. ir 2017 m. 1-9 mėn., Eur.

Straipsnis	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m. 01-09 mėn.
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	86752	69781	126851	64399
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-51422	-82761	-104420	-23927
Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-42755	-63154	-108109	-10371
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-42755	-63154	-108109	-10371

Šaltinis - Bendrovės Pelno (nuostolių) ataskaitos

4.1. Bendrovės pelningumo, efektyvumo, finansinio stabilumo rodikliai nepatenkinami

Bendrovės pelningumo rodikliai

Geriausiai Bendrovės veiklos galutinius rezultatus, veiklos efektyvumą atspindi finansiniai santykiniai pelningumo rodikliai⁸⁷ (žr. 6 lentelę).

⁸⁴ AB „Visagino mechanizacija“ 2016 m. gruodžio 31 d. Balansas, sudarymo data 2017-01-31 Nr. 01.

⁸⁵ Nepriklausomo auditoriaus išvada dėl finansinių ataskaitų audito, 2017-03-17. D. Vavriščiuk audito įmonė.

⁸⁶ Visagino savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 24 d. sprendimas Nr. TS-172 „Dėl akcinės bendrovės „Visagino mechanizacija“ įstatinio kapitalo mažinimo“

⁸⁷ J. Mackevičius, D. Poškaitė, L. Villis (2011), Finansinė analizė, 68 psl.

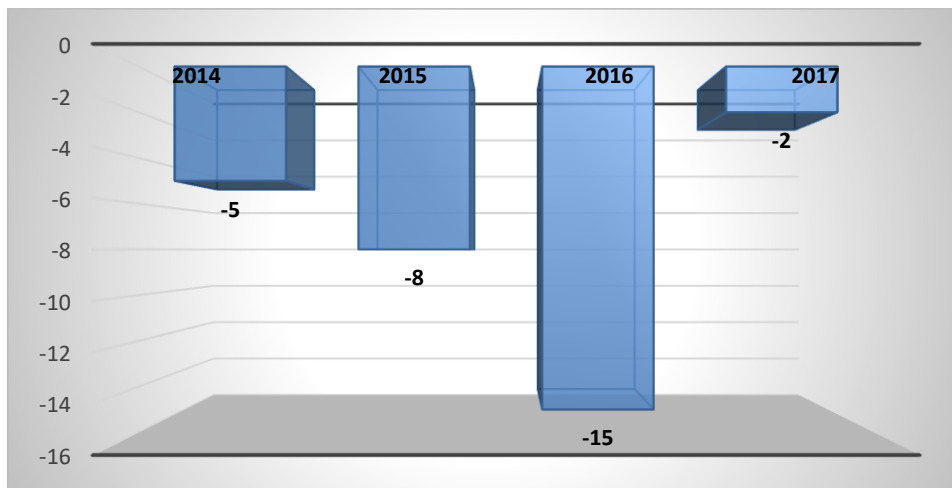
6 lentelė. Bendrovės pelningumo rodikliai, proc.

Rodiklio pavadinimas	Bendrovės rezultatas				Rodiklio vertinimas ⁸⁸				
	2014 m.	2015m.	2016 m.	2017 m. 1-9 mėn	Blogas	Nepatenk.	Patenk.	Geras	L.geras
Veiklos pelningumas	-16,11	-30,8	-33,78	-12,88	Kuo didesnis, tuo geresnis				
Turto pelningumas (grąža)	-5	-8	-15	-2	Kuo didesnis, tuo geresnis				

Veiklos pelningumo rodiklis – tai įmonės veiklos finansinis rezultatas, kuris padalintas iš pardavimo pajamų leidžia paskaičiuoti veiklos pelningumą. Jis geriausiai apibūdina valdymo efektyvumą. Neigiama rodiklio reikšmė informuoja apie neefektyvų Bendrovės valdymą, nesugebėjimą optimizuoti administracinių ir kitų valdymo išlaidų.

Turto pelningumo rodiklis tai turto panaudojimo efektyvumo matas. Išreikštas eurais rodo, kiek 1-nam turto eurui tenka grynojo pelno, t. y. kokia turto dalis grįžta grynojo pelno forma. Šis rodiklis atspindi viso įmonės turto panaudojimo efektyvumą.

Blogas, 2014 - 2017 m. mažesnis nei nulis turto pelningumo rodiklis rodo, kad Bendrovės turtas naudojamas neefektyviai ir neracionaliai (žr. 9 pav.).

< už 0 blogas rodiklis

9 pav. Bendrovės 2014 – 2016 m. ir 2017 m. 01-09 mėn. turto pelningumo rodiklio dinamika

2014 – 2017 m. Bendrovės veikla nuostolinga. Neigiami Bendrovės pelningumo rodikliai rodo, kad direktorius (vadovybė) nesugeba kontroliuoti paslaugų kaštų ir uždirbti pelną iš pagrindinės Bendrovės veiklos, Bendrovė nesugeba optimizuoti išlaidų, pelningai naudoti jiems patikėtų akcininko lėšų. Bendrovės turtas bei akcininkų lėšos naudojamos neefektyviai.

Bendrovės mokumo rodikliai

Mokumas - tai įmonės potencialus sugebėjimas padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus turimomis mokėjimo priemonėmis⁸⁹ (žr. 7 lentelę).

Bendrojo trumpalaikio mokumo rodiklis parodo, kiek trumpalaikis turtas padengia trumpalaikių įsipareigojimų ir leidžia prognozuoti mokumo būklę artimiausiu momentu. Jis rodo įmonės galimybę padengti trumpalaikius įsipareigojimus, panaudojus turimą trumpalaikį turtą.

⁸⁸ Prof. dr. Rasa Kanapickienė. Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017

⁸⁹ J. Mackevičius, D.Poškaitė, L.Villis (2011). Finansinė analizė, 94-101 psl.

Greitojo trumpalaikio mokumo rodiklio paskirtis – parodyti, ar įmonė, jei būtų iš jos pareikalauta, galėtų greitai apmokėti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Šis koeficientas neturėtų būti mažesnis kaip 1.

Auksinės balanso taisyklės rodiklis parodo, koku lygiu ilgalaikis turtas finansuojamas pastoviu kapitalu (nuosavomis lėšomis ir ilgalaikiais įsipareigojimais).

7 lentelė. Bendrovės mokumo rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Bendrovės rezultatas				Rodiklio vertinimas ⁹⁰				
	2014 m.	2015m.	2016 m.	2017 m. 1-9 mėn	Blogas	Nepatenk.	Patenk.	Geras	L.geras
Greitojo trumpalaikio mokumo rodiklis (Greitojo likvidumo rodiklis; Kritinio įvertinimo koef.)	0,75	1,26	0,77	2,59	Iki 0,5	Nuo 0,5 iki 1	Nuo 1 iki 1,2	Nuo 1,2 iki 1,5	Nuo 1,5
Bendrojo trumpalaikio mokumo rodiklis (Padengimo koef., Einamojo likvidumo rodiklis)	7,39	13,14	4,59	7,89	Iki 1	Nuo 1 iki 1,2	Nuo 1,2 iki 1,5	Nu1,5 iki 2o	Nuo 2
Auksinės balanso taisyklės rodiklis	0.73	0.73	0.78	0.76	Turi būti lygus 1 arba nedaug mažesnis už 1 .				

Šaltinis- Bendrovės finansinių ataskaitų rinkiniai

Ilgalaikio mokumo rodiklis – auksinės balanso taisyklės rodiklis skaičiuojamas norint išsiaiškinti, kokia dalimi ilgalaikis turtas finansuojamas pastoviu įmonės kapitalu (nuosavu kapitalu ir ilgalaikiais įsipareigojimais). Šis rodiklis negali nukrypti nuo 1, t.y. turi būti lygus 1 arba nedaug mažesnis už 1. Bendrovės rodiklio reikšmė nesiekia tokio lygio, kad būtų vertinama teigiamai.

Nors Bendrovės greitojo trumpalaikio mokumo rodiklis ir bendrojo trumpalaikio mokumo rodiklis vertinami gerai, tačiau negalima daryti vienareikšmiškų išvadų. Tikslinga panagrinėti gautinų sumų dydį.

Bendrovės veiklos efektyvumo rodikliai

Įmonės veiklos efektyvumo rodikliai parodo ar optimaliai naudojamas turtas ir ar gerai valdomos išlaidos. Veiklos efektyvumas neatsiejamas nuo įmonės pelningumo (žr. 8 lentelę).

Viso turto apyvartumo rodiklis apibūdina kaip veiksmingai įmonė panaudoja turimą turtą pardavimo procesui užtikrinti, tiksliau – kiek kiekvienam turto eurui tenka pardavimo pajamų.

Ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis parodo ilgalaikio turto apyvartų skaičių per metus, kiek vienam ilgalaikio turto eurui tenka pardavimo pajamų.

8 lentelė. Bendrovės veiklos efektyvumo rodikliai

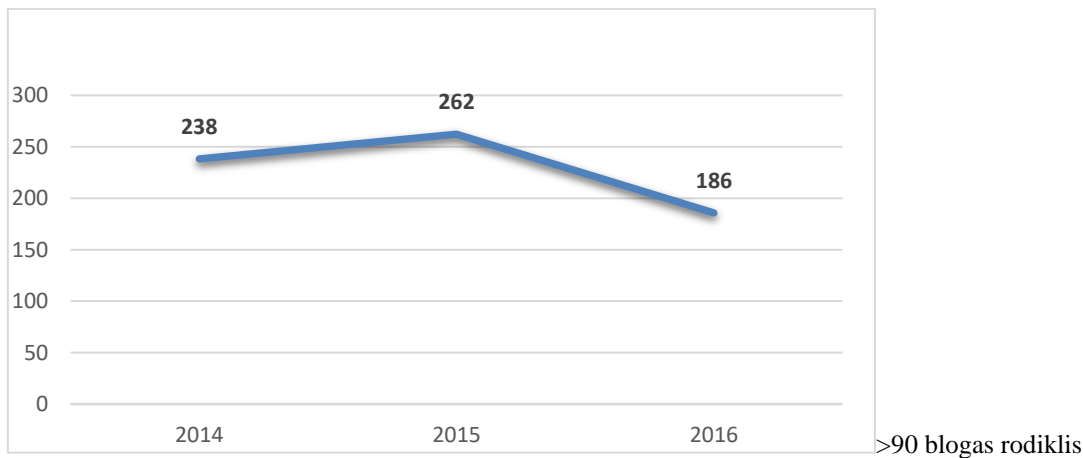
Rodiklio pavadinimas	Bendrovės rezultatas			Rodiklio vertinimas ⁹¹		
	2014 m.	2015m.	2016 m.	Patenkinamas	Geras	Labai geras
Viso turto apyvartumas	0,36	0,32	0,41	Iki 1	Nuo 1 iki 2	Nuo 2
Ilgalaikio turto apyvartumas	0,54	0,46	0,57	Iki 3	Nuo 3 iki5	Nuo 5
Debetinės skolos apyvartumas (dienomis)	238	262	186	Riba yra 90 dienų		

Šaltinis- Bendrovės finansinių ataskaitų rinkiniai

⁹⁰ Prof. dr. Rasa Kanapickienė. Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017

⁹¹ Prof. dr. Rasa Kanapickienė. Įmonių veiklos vertinimo rodikliai ir jų analizė, 2017

Debetinės skolos apyvartumo rodiklis dienomis informuoja apie įmonės mokėjimo politiką vartotojų atžvilgiu, apie sėkmę išieškant skolų. Rinkos ekonomikos šalyse neišieškotos skolos riba yra 90 dienų. Jei skola viršija šią ribą, kyla pavojus kaupti skolą (žr. 9 pav.).

9 pav. Debetinės skolos apyvartumo dienomis dinamika 2014-2016 m.

Blogas viso turto apyvartumo rodiklis parodo, kad Bendrovės vadovybė 2014 – 2016 metais neveiksmingai naudoja turimą turtą pardavimų procesui užtikrinti. Blogas ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis parodo, kad Bendrovės vadovybė neefektyviai naudoja ilgalaikį turtą pardavimų pajamoms uždirbti.

Blogas debetinės skolos apyvartumo rodiklis parodo, kad neefektyviai surenkamos Bendrovės lėšos atsiskaitymų procese.

Bendrovės finansinio stabilumo vertinimas

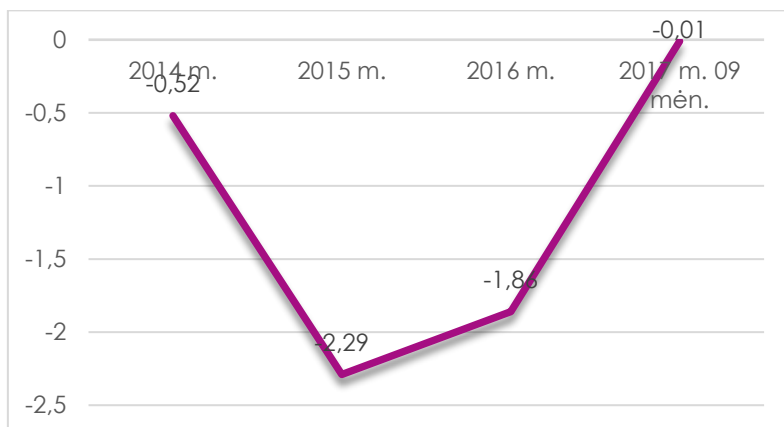
Bankroto tikimybės rodiklis, remiantis bendrovės veiklos rezultatais, leidžia įvertinti bendrovės stabilumą.

Bankroto tikimybei nustatyti taikomas 4 rodiklių kanadiečių ekonomisto Springate modelis. Springate bankroto tikimybės nustatymo modelis, sukurtas 1978 m., apskaičiuotas remiantis multiplikacine – diskriminantine analize, atrenkant 4 iš 19 svarbiausių finansinių rodiklių, priklausančių mokumo, pelningumo, skolos ir veiklos efektyvumo grupėms, pagal kurias nustatoma, ar įmonė bankrutuojanti, ar ne. Springate bankroto prognozavimo modelis tinka nepelningų bet mokių įmonių bei nepelningų ir nemokių įmonių bankrotui prognozuoti.⁹²

Kai rodiklio reikšmė mažesnė nei 0,862 Bendrovė yra pavojaus zonoje. Naudojant šį modelį, remiantis Bendrovės veiklos rezultatais, Bendrovės stabilumą galima įvertinti 92 proc. tikslumu.

Analizuojamu 2014–2016 m. ir 2017 m 9 mėn. laikotarpiu Bendrovės Springate rodiklio reikšmė yra mažesnė negu 0,862 (per 2017 m 9 mėn. yra – 0,01, 2016 m. yra – 1,86, 2015 m. yra – 2,29, 2014 m. yra 0,52) **rodo Bendrovės finansinę riziką ir galimą bankrotą** (žr. 10 pav.)

⁹² R. Budrikenė, I. Paliulytė, Bankroto prognozavimo modelių pritaikomumas skirtingo mokumo ir pelningumo įmonėms. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. 2012.2 (26).90-103

<0,862 Bendrovė pavojaus zonoje

10 pav. Bendrovės 2014 -2016 m .ir 2017 m. 9 mėn. stabilumo rodiklio dinamika Springate metodu.

Rezultatų palyginimui paėmėme panašių įmonių, įsteigtų Ignalinos ir Utenos savivaldybėse 2016 metų finansinių ataskaitų duomenis ir įvertinome veiklą pagal Springate bankroto prognozavimo modelį (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Bankroto tikimybės prognozavimas pagal Springate modelį.

Straipsnis	UAB „Meleksas“	UAB „Šilinė“
Trumpalaikis turtas	1203111	621870
Trumpalaikiai įsipareigojimai	84128	69510
Turtas	1669235	1193322
Veiklos (EBIT) pelnas	154011	9940
Pelnas prieš mokesčius	154011	9940
Pardavimų pajamos	1579882	1366876
Springate modelio rodiklis bankroto galimybei prognozuoti (Z)	2,56	1,05
	Geras rodiklis	Geras rodiklis

Šaltinis – Įmonių 2016 m. finansinių ataskaitų rinkiniai.

Iš gautų rezultatų matyti, kad šių įmonių prognozės yra teigiamos ir remiantis šiuo prognozavimo modeliu bankroto nenusimato.

Analizuojamu 2014 - 2016 m. ir 2017 m 9 mėn. laikotarpiu Bendrovės Springate rodiklio reikšmė yra mažesnė negu 0,862 rodo Bendrovės finansinę riziką ir galimą bankrotą.

4.2. Skolos išieškamos nepakankamai

Vertinant audituojamo laikotarpio Bendrovės gautinų sumų dydį, matome, kad gautinose sumose yra didelis abejotinų debetinių skolų svoris (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. Per vienerius metus gautinų sumų sudėtis.

Metai	Per vienerius metus gautinos sumos iš viso, Eur	Iš jų abejotinos skolos	
		Eur	%
2014	204438	124608	60,9
2015	181700	109942	60,5
2016	132931	15092	11,3
2017 1-9 mėn.	96652	26695	27,6
Iš viso:	615721	276337	44,9

Šaltinis - Bendrovės Didžiosios knygos suvestinis žiniaraštis 2016-12-31, 2015-12-31, 2014-12-31, 2017-09-30

2014 m. abejotinos skolos sudarė 60,9 proc. visų gautinų sumų, 2015 m. – 60,5 proc. Vadovaujantis Bendrovės direktoriaus įsakymu⁹³ bei Valdybos posėdžio protokolu⁹⁴ 2016 m. 94850,24 Eur beviltiškų skolų buvo nurašyta, todėl abejotinos skolos sudarė 11,3 proc. visų gautinų sumų, tačiau per 2017 m. devynis mėnesius abejotinos skolos jau sudarė 27,6 proc. visų gautinų sumų.

Bendrovėje nėra patvirtintos skolų išieškojimo tvarkos, tačiau Bendrovė sudariusi atlygintinų paslaugų teikimo sutartį su UAB „Credit ISCO“, pagal kurią paslaugų teikėjas įsipareigoja teikti skolų administravimo, skolų išieškojimo, skolinių įsipareigojimų mažinimo paslaugas.⁹⁵

Per 2017 metų 9 mėnesius Bendrovė, vadovaudamasi minėta sutartimi, 2 kartus kreipėsi į UAB „Credit ISCO“ dėl skolų išieškojimo, 2016 metais kreipėsi 3 kartus, išieškotina suma buvo 1297,38 Eur.

Pavyzdžiui:

- 2016-01-28 Skolų perdavimo aktas Nr.5, prie 2014-02-12 Atlygintinų paslaugų teikimo sutarties Nr. CREDISC/VIS/14/02/12, skolininkas UAB „Strateksa“, išieškotina suma 819,43 Eur;
- 2016-01-28 Skolų suderinimo aktas Nr. 6, prie 2014-02-12 Atlygintinų paslaugų teikimo sutarties Nr. CREDISC/VIS/14/02/12, skolininkas UAB „Torgita“, išieškotina suma 183,92 Eur;
- 2016-01-28 Skolų suderinimo aktas Nr. 7 prie 2014-02-12 Atlygintinų paslaugų teikimo sutarties Nr. CREDISC/VIS/14/02/12, skolininkas UAB „IC Logistics“, išieškotina suma 294,03 Eur;

2016 metų išieškotina suma 1297,38 Eur buvo sumokėta. Tačiau analizuojamu laikotarpiu abejotinių skolų apmokėta nebuvo. Per 2017 metų 9 mėn. 11603 Eur gautinų sumų priskirta prie abejotinių (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. Bendrovės abejotinos sumos 2016-2017 m., Eur

Laikotarpis	Abejotinių skolų likutis laikotarpio pradžioje	Sumokėta (sumažintas įsiskolinimas)	Nurašyta abejotinių skolų	Priskirta gautinų sumų prie abejotinių	Abejotinių sumų likutis laikotarpio pabaigoje
2016 metai	109942	-	94850	-	15092
2017 m. 9 mėn.	15092	-	-	11603	26695

Šaltinis - Bendrovės Didžiosios knygos suvestinis žiniaraštis 2016-12-31, 2017-09-30, Bendrovės pateikti duomenys.

Bendrovėje vedama atskira abejotinių skolų apskaita, buhalterinėje sąskaitoje 2419 „Abejotinos pirkėjų skolos“ apskaitomos tik abejotinos skolų sumos.

Gautinos sumos abejotinioms priskiriamos tada, kai:

- skolos neįmanoma susigražinti praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo skolų sumos įtraukimo į pajamas,
- skolininkas yra likviduotas arba bankrutavęs.

Bendrovėje nėra patvirtintos skolų išieškojimo tvarkos, neefektyviai administruojamos pirkėjų skolos, neefektyvi Bendrovės mokėjimo politika vartotojų atžvilgiu. Bendrovės vadovybė skiria nepakankamą dėmesį skolų išieškojimo veiklai.

⁹³ AB „Visagino mechanizacija“ direktoriaus 2016-12-09 įsakymas Nr. 01-1-36 „Dėl beviltiškų skolų turto nurašymo“

⁹⁴ AB Visagino mechanizacija valdybos 2016 m. balandžio 4 d. posėdžio protokolas Nr. 5

⁹⁵ Atlygintinų paslaugų teikimo sutartis 2014-02-12 Nr. CREDISC/VIS/14/02/12, 1.1.p.

4.3. Bendrovė nevykdo viešųjų pirkimų procedūrų

Bendrovės direktorius informavo⁹⁶, kad viešieji pirkimai^{97,98} Įmonėje suprantami kitaip nei nustatyta įstatyme – pirkimus skirstant į atsarginių detalių ir medžiagų bei nekilnojamojo turto (Bendrovės manymu taip vadinamas „naujos technikos“ įsigijimas).

Įmonė atitinka kriterijus⁹⁹ taikomus subjektui kaip perkančiajai organizacijai, todėl viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai AB „Visagino mechanizacija“ yra privalomi.

Bendrovė jokių viešųjų pirkimų tvarką reglamentuojančių dokumentų nerengia, įsigijimų neplanuoja, reikiamas veiklai medžiagas, atsargines dalis įsigyja ir medžiagas „rinkdami mažesnę kainą ir atsižvelgiame į logistiką“, o reikalingą techniką – „Interneto puslapiuose ieškome, renkame 3-4 variantus, važiuojame apžiūrėti, įvertiname technikos kokybę ir tik po to priimame sprendimą...“. Prekių ir technikos pirkimas be jokio planavimo, tvarkos ir procedūrų neužtikrina, kad reikiami ištekliai bus įsigyti pasiekus geriausią kokybės ir kainos santykį.

Vertiname, kad viešųjų pirkimų nevykdymas patvirtina, jog Įmonės direktorius nevykdo savo pareigų¹⁰⁰, Bendrovės lėšos naudojamos nesilaikant įstatymuose nustatytų reikalavimų, Įmonėje sudaromos galimybės korupcijai ir korupcinio pobūdžio nusikalstamoms veikoms¹⁰¹, o ištekliai naudojami neekonomiškai.

4.4. Inventorizacija atliekama nesilaikant teisės aktų nuostatų

Pagal Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą¹⁰², apskaitos duomenys turi būti pagrindžiami turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis. Vyriausybės patvirtintos Inventorizacijos taisyklės¹⁰³ reglamentuoja ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų inventorizaciją.

Audito metu nustatyta, kad Bendrovėje 2016 metų inventorizacija atlikta pažeidžiant Inventorizacijos taisykles. Atsakingi už inventorizuojamą turtą asmenys paskirti inventorizacijos komisijos nariais.¹⁰⁴

Pavyzdžiui:

Visi ilgalaikio turto inventorizacijos komisijos nariai¹⁰⁵ – vyr. baro inžinierius, sekretorė, vyr. buhalterė, mokymo centro specialistė yra atsakingi už inventorizuojamą turtą asmenys (Inventorizavimo aprašas Nr. 1), atsarginių dalių ir kitų medžiagų inventorizacijos komisijos nariai- mokymo centro specialistė, vyr. buhalterė, sandėlininkė yra atsakingi už inventorizuojamą turtą asmenys (Inventorizavimo aprašas Nr. 2), trumpalaikio turto inventorizacijos komisijos nariai- vyr. baro inžinierius,

⁹⁶ AB „Visagino mechanizacija“ 2017-11-15 raštas „Dėl viešųjų pirkimų“

⁹⁷ Iki 2017-07-01 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-149 2 str. 32 dalis

⁹⁸ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 (2017 05 02 redakcija Nr. XIII-327) 2 str. 37 dalis

⁹⁹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 (2017 05 02 redakcija Nr. XIII-327) 2 str. 25 dalis 2 p. b) ir c) papunkčiai

¹⁰⁰ AB „Visagino mechanizacija“ administracijos vadovo nuostatų, patvirtintų 2007-11-28 valdybos posėdyje 2,7,9,10,14 punktai

¹⁰¹ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas 2000 m. gegužės 2 d. Nr. VIII-1649 (2017-12-19 redakcija) Nr. XIII-938 2 str. 2 ir 3 dalys

¹⁰² Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo, 2015-05-14 Nr. XII-1696 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 8 d.

¹⁰³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁰⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 (2014-10-3 nutarimo Nr. 1070 redakcija) 15.3

p.

¹⁰⁵ AB „Visagino mechanizacija“ direktoriaus 2016-09-26 įsakymas Nr. 01-1-20.

mokymo centro specialistė, vyr. buhalterė yra atsakingi už inventorizuojamą turtą asmenys (Inventorizavimo aprašas Nr.4) ir kt.

Vyriausioji buhalterė paskirta inventorizacijos komisijos pirmininke.¹⁰⁶
Nėra visų nurodytų inventorizavimo aprašo privalomų rekvizitų ir įrašų.¹⁰⁷

Pavyzdžiui:

Ilgalaikio turto inventorizavimo aprašuose Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 trūksta šių rekvizitų ir įrašų: komisijos pirmininko ir narių, atsakingo asmens pareigų pavadinimų; paskutinių ilgalaikio turto gavimo, nurašymo arba išdavimo dokumentų numerių, datų; neįrašytas faktiškai rasto turto nei kiekis, nei suma, nors inventorizavimo aprašo paskutinio lapo pabaigoje skaitmenimis ir žodžiais yra įrašyta faktiškai rasto turto verčių suma.

Atsargų inventorizavimo apraše Nr. 1 materialiai atsakingas asmuo nurodytas „Mechanizmai“, inventorizavimo apraše Nr. 2 – „Buhalterija“.

2016 m. grynujų pinigų inventorizacijos duomenys įforminti ne inventorizacijos apraše¹⁰⁸, o grynujų pinigų patikrinimo kasoje akte Nr.1, kuris neturi visų privalomų rekvizitų, nurodytų Inventorizacijos taisyklėse.

Atliekant gautinų ir mokėtinų sumų inventorizaciją 2016 m. nesudaryti inventorizacijos aprašai ir sutikrinimo žiniaraščiai, kuriuose būtų sutikrinti gautinų ir mokėtinų sumų su debitoriais ir kreditoriais tarpusavio suderinimų duomenys su buhalterinėje apskaitoje užregistruotais gautinų ir mokėtinų sumų likučiais. Dėl netinkamai atliktos 2016 m. išsipareigojimų inventorizacijos gali būti klaidingi gautinų ir mokėtinų sumų likučiai.

Bendrovė, atlikdama 2016 ir 2017 metų turto inventorizaciją, nesivadovavo LR Vyriausybės 199 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų taisyklių 5, 15, 18, 56 punktų reikalavimais.

Apskaitos duomenų nepagrindus inventorizavimo duomenimis, nėra užtikrintas finansinių ataskaitų duomenų teisingumas.

4.5. Bendrovės pajamų šaltinis – paslaugos. Kokia jų kaina?

Audito metu vertinome, kas ir kaip nustato Bendrovės teikiamų paslaugų kainą. Laikėme, kad savivaldybės kontroliuojamų įmonių¹⁰⁹ teikiamų atlygintinų paslaugų kainų nustatymas – išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija¹¹⁰, kurios savivaldybės taryba negali perduoti jokiai kitai institucijai, įstaigai ar asmeniui¹¹¹, išskyrus konkrečius įgaliojimus, vykdyti juridinio asmens dalyvio kompetencijai pagal įstatymus priskirtų teisių įgyvendinimą ir pareigų vykdymą, kurie perduoti savivaldybės vykdomajai institucijai¹¹².

¹⁰⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 (2014-10-03 nutarimo Nr. 1070 redakcija) 15.5 p.

¹⁰⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 (2014 -10-03 nutarimo Nr. 1070 redakcija) 18 p., 51 p., 56 p.

¹⁰⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 (2014-10-03 nutarimo Nr. 1070 redakcija) 5.3 p.

¹⁰⁹ Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymas 1997-11-04 Nr. VIII-480 (2014-03-20 redakcija Nr. XII-792) 2 str. 9 d.

¹¹⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 16 str. 2 d. 37 p.

¹¹¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 16 str. 6 d.

¹¹² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I -533 (2008-09-15 redakcija Nr. X-1722) 16 str. 7 d., 3 d. 9 p.

Negavome duomenų, kad Visagino savivaldybės taryba, Visagino savivaldybės administracijos direktorius ar Bendrovės valdyba būtų priėmusi sprendimą dėl AB „Visagino mechanizacija“ teikiamų paslaugų kainų nustatymo.

Bendrovė vadovas pokalbio metu paaiškino, jog vadovaujamos įmonės teikiamų paslaugų kainas taiko taip, kaip susidera su paslaugų užsakovais. Įmonės vyriausiosios buhalterės pateiktuose paaiškinimuose¹¹³ nurodė, kad įkainiai, taikyti 2015-2017 metais buvo apskaičiuoti 2015-01-01, tačiau įsakymo, kuriuo tie įkainiai buvo patvirtinti nepateikė. Mums pateiktas „kainų apskaičiavimas“ – popieriaus lapas su lentele ir direktoriaus parašu, be jokio numerio patvirtina prielaidą, jog savo teikiamų paslaugų kainą bendrovė nustatydamo konkrečiose sutartyse su užsakovais derybų būdu, pasilikdama sau visišką diskreciją.

Bendrovei suteikta teisė pačiai nustatyti savo paslaugų kainas patvirtina, kad jos teikiamos paslaugos yra komercinės, pasiūlos ir paklausos dėsniais veikiamos ir niekaip nesusiję su savivaldybės teikiamomis viešosiomis paslaugomis. Sutartinis paslaugų kainų nustatymo būdas, kai galutinio sprendimo teisė paliekama vienasmeniui vadovui – dar viena įmonės veiklos rizika. Įvertinus, kad vadovui nenustatomos jokios veiklos užduotys, jo darbo užmokestis nesusijęs su Bendrovės veiklos rezultatais yra akivaizdi piktnaudžiavimo savo teisėmis galimybė ir terpė nuostolingiems Bendrovės savininkui sprendimams priimti.

Savivaldybės kontrolierius

Imantas Umbražiūnas

Savivaldybės kontrolieriaus patarėja

Audronė Bukelskienė

Audito ataskaita teikiama:
Visagino savivaldybės tarybai,
AB „Visagino mechanizacija“,
Visagino savivaldybės administracijai

---

¹¹³ AB „Visagino mechanizacija“ 2018-01-03 raštas „Paaiškinimas dėl statybos mašinų (autotransporto) įkainių skaičiavimo

PRIEDAI

AB „Visagino mechanizacija“ veiklos audito

1 priedas

Santrumpos ir sąvokos**Savivaldybė** – Visagino savivaldybė**Bendrovė** – akcinė bendrovė „Visagino mechanizacija“**Įmonė** – akcinė bendrovė „Visagino mechanizacija“**AB** – akcinė bendrovė**UAB** – uždaroji akcinė bendrovė**MMA** – minimali mėnesio alga, tvirtinama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu**TAAIS** – Tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai**ABĮ** – Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas**Vietos savivaldos įstatymas** – Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas**VSĮ** – Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas**Darbo kodeksas** – Lietuvos Respublikos darbo kodeksas**DK** – Lietuvos Respublikos darbo kodeksas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti, ar Bendrovės veikla efektyvi, ekonomiškai ir rezultatyvi.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar pakankamai ir tinkamai veikia Bendrovės valdymo organai;
- ar efektyviai ir racionaliai naudojami žmogiškieji ištekliai;
- ar yra užtikinamas pakankamas įmonės veiklos ir rezultatų viešumas bei skaidrumas;
- kaip Bendrovės valdomo ilgalaikio materialiojo turto techninė būklė įtakoja Bendrovės veiklos rezultatus;
- kas ir kaip nustato Bendrovės teikiamų paslaugų kainą;
- ar siekiant geriausios kokybės ir kainos santykio Bendrovėje vykdomos viešųjų pirkimų procedūros;
- ar Bendrovės veikla efektyvi ir pelninga;
- ar Bendrovės finansinė būklė stabili ir užtikrinamas veiklos tęstinumas.

Audituojamas subjektas – akcinė bendrovė „Visagino mechanizacija“.

Audituojamas laikotarpis – 2014 - 2017 metai, finansinių rodiklių analizei naudoti 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir TAAIS.

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	Apsilankymas bendrovėje.	Informuoti subjektą apie atliekamą auditą, jo tikslus bei metodus.
2.	Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome Bendrovės įstatus, Bendrovės valdybos posėdžių protokolus, taip pat dokumentus, susijusius su Bendrovės valdymu, organizacine struktūra, vadovaujančių darbuotojų pareiginius nuostatus, darbo sutartis, Darbo tvarkos taisyklės, Darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatus. Peržiūrėjome dokumentus susijusius su Bendrovės vykdoma veikla, licencijas, sutartis, darbuotojų sveikatos ir saugos darbe instrukcijas. Peržiūrėjome dokumentus, susijusius su Bendrovės turtu: inventorizacijos aprašus, ilgalaikio turto nusidėvėjimo žiniaraščius.	Nustatyti, ar tinkamas Bendrovės teisinis reglamentavimas; ar kolegialus valdymo organas – valdyba tinkamai vykdo pagal kompetenciją priskirtas funkcijas; Atlikti išsamią kelių veiksmų analizę ir surinkti auditui reikalingus duomenis ir įrodymus, bei audito ataskaitoje pateikti pavyzdžių.
3.	Klausimai. Pateikėme klausimus dėl susipažinimo su audituojamu subjektu, jo aplinka, įskaitant subjekto vidaus kontrolę.	Surinkti auditui reikalingus įrodymus ir atlikti jų analizę. Analizuoti Bendrovės veiklos valdymo struktūrą, apskaitos tvarkymo ypatumus.
4.	Apklausa. Kalbėjomės su Bendrovės direktoriumi ir buhalterė.	Susidaryti bendrą vaizdą, surinkti papildomą informaciją apie Bendrovės veiklos ypatumus, valdymą, priimamų ekonominių sprendimų efektyvumą ir tikslingumą.

5.	Lyginamoji duomenų analizė. Dokumentų peržiūra.	Surinkti informaciją apie pajamas pagal atliekamas paslaugų sritis.
6.	Dokumentų peržiūra. Skaičiavimas, palyginamoji analizė.	Apskaičiuoti ir įvertinti Bendrovės pelningumo, mokumo, veiklos efektyvumo santykinius rodiklius.
7.	Dokumentų peržiūra. Skaičiavimas, palyginamoji analizė.	Apskaičiuoti ilgalaikio materialiojo turto techninę būklę apibūdinančius atnaujinimo, likvidavimo, nusidėvėjimo ir naudingumo rodiklius. Atlikti Bendrovės ilgalaikio materialiojo turto struktūros analizę, nustatyti pokyčius 2015 - 2017 m., atskirų turto grupių ir aktyviosios turto dalies lyginamąjį svorį bendroje Bendrovės apskaitomoje ilgalaikio turto grupėje.
8.	Palyginamoji analizė. Palyginome Bendrovės 2015 m. ir 2016 m. veiklos rezultatus.	Palyginome Bendrovės 2015 m. ir 2016 m. veiklos rezultatus. Nustatyti kaip keičiasi Bendrovės padėtis skirtingais metais, kiek procentais skiriasi pajamos, sąnaudos, veiklos rezultatas.
9.	Palyginamoji analizė. Palyginome Bendrovės finansinius rodiklius su kitų bendrovių, vykdančių panašią veiklą.	Nustatyti, kokia Bendrovės padėtis pagal veiklos tęstinumą, lyginant ją su kitomis bendrovėmis.

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonė/ Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas*
Rekomendacijos AB „Visagino mechanizacija“			
1.	Parengti ir pateikti tvirtinti Įmonės valdybai Bendrovės veiklos strategiją.	Bus parengta ir pateikta tvirtinti Įmonės valdybai Bendrovės veiklos strategija.	Iki 2018 m. balandžio 15 d.
2.	Parengti ir patvirtinti, Bendrovės metinę veiklos programą, sudaryti priemonių planus ūkinės komercinės veiklos rezultatyvumui pasiekti.	Bus parengta ir patvirtinta Bendrovės metinė veiklos programa, sudaryti priemonių planai ūkinės komercinės veiklos rezultatyvumui pasiekti.	Iki 2018 m. balandžio 15 d.
3.	Imtis aktyvių veiksmų Bendrovės veikloje nenaudojamą ilgalaikį materialųjį turtą panaudoti ar parduoti (likviduoti).	Bus atlikta nenaudojamo ilgalaikio materialiojo turto analizė ir šiuo klausimu kreipiamasi į AB „Visagino mechanizacija“ valdybą	Iki 2018 m. balandžio 1 d.
4.	Padidinti turimų mechanizmų potencialo išnaudojimą.	Padidinti turimų mechanizmų potencialo išnaudojimą iki 18-20 proc.	2018 - 2020 metais
5.	Sumažinti abejotinų skolų dydį, patvirtinti skolų (gautinų sumų) išieškojimo tvarką.	Vykdyti nuolatinę ir dirbti su skolininkais, pateikti valdybai tvirtinti skolų išieškojimo tvarką.	Iki 2018 m. balandžio 1 d.
6.	Vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, kaip reikalauja įstatymas.	Vykdomos viešųjų pirkimų procedūros, kaip reikalauja įstatymas.	Nuo 2018 m. kovo 1 d.
7.	Pakeisti duomenis, kad darbuotojų darbo sutartyse ir direktoriaus įsakymuose darbuotojams būtų nustatytas vienodo dydžio darbo užmokestis; darbo sutartis sudaryti valstybine kalba.	Darbuotojų darbo sutartyse bus atlikti visi reikalaujami pataisymai.	Iki 2018 m. kovo 1 d.
8.	Darbo laiką Bendrovėje nustatyti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.	Bendrovės vadovas žodžiu pareiškė, kad rekomendacija nebus vykdoma**	Termino nenurodė
9.	Patvirtinti Bendrovėje darbo tvarkos taisykles ir darbo apmokėjimo tvarką.	Bus pateiktos Įmonės valdybai tvirtinti nauja darbo apmokėjimo tvarka.	Iki 2018 m. kovo 15 d.
10.	Atlikti inventorizaciją vadovaujantis teisės aktų nuostatomis.	2017 metų inventorizacijos aprašai bus sutvarkyti taip, kad jie atitiktų teisės aktų nuostatas (turėtų privalomus rekvizitus ir įrašus).	Iki 2018 m. kovo 1 d.

		Atliekant 2018 metų inventorizaciją bus pašalinti visi trūkumai ir pastabos.	Nuo 2018 m.
11.	Bendrovės interneto svetainėje skelbti duomenis privalomus pagal teisės aktų reikalavimus; klaidinančius duomenis panaikinti.	Bendrovės interneto svetainėje bus pašalinti visi trūkumai ir pastabos.	Iki 2018 m. kovo 1 d.
12.	Užtikrinti Bendrovės darbuotojams tinkamas darbo sąlygas – nuolatinį vandens tiekimą vandentiekiu; sutvarkyti Įmonės teritoriją pašalinant potencialius pavojus ir šiukšles.	Įmonės teritorija bus sutvarkyta. Bendrovės teiginys, kad atstatyti nuolatinį vandens tiekimą yra ekonomiškai beprasmiška, bus pagrįstas skaičiavimais.	Iki 2018 m. balandžio 1 d. Iki 2018 m. kovo 15 d.
Rekomendacijos AB „Visagino mechanizacija“ valdybai			
1.	Priimti sprendimą Bendrovės vadovo atšaukimo iš pareigų klausimu.	Bus sprendžiama valdybos posėdžio metu	2018 m. kovo 5 d.
2.	Spręsti Bendrovės vadovo veiksmais padarytos žalos dydžio nustatymo ir atlyginimo klausimą.	Bus sprendžiama valdybos posėdžio metu	2018 m. kovo 5 d.
Rekomendacijos Visagino savivaldybės administracijos direktoriui			
1.	Parengti ir patvirtinti tvarką numatant konkrečius kriterijus, kuriais remiantis būtų atliekamas periodinis Savivaldybės kontroliuojamų įmonių reikalingumo vertinimas.	Bus parengta ir patvirtinta tvarka numatant konkrečius kriterijus, kuriais remiantis būtų atliekamas periodinis Savivaldybės kontroliuojamų įmonių reikalingumo vertinimas.	Iki 2018 m. kovo 30 d.
2.	Parengti savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašą, apibrėžiant pastoviąją ir kintamąją darbo užmokesčio dalis, jų dydžius bei subjektą, kriterijus ir tvarką sprendimams dėl darbo užmokesčio priimti.	Parengtas savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarkos aprašas.	Iki 2018 m. kovo 30 d.
3.	Parengti ir pateikti visuotiniam akcininkų susirinkimui Bendrovės įstatų redakciją, numatant Įmonės valdybai visas priežiūros funkcijas, nurodytas Akcinių bendrovių įstatymo 34 str. 11 dalyje.	Parengta ir pateikta visuotiniam akcininkų susirinkimui Bendrovės įstatų redakcija.	Iki 2018 m. kovo 30 d.

*Priemonės rekomendacijų įgyvendinimui pateiktos AB „Visagino mechanizacija“ 2018-02-20 rašto Nr. 01-02-16 „Dėl AB „Visagino mechanizacija“ veiklos audito ataskaitos rekomendacijų“ duomenimis; Akcinės bendrovės „Visagino mechanizacija“ valdybos 2018-02-26 rašto Nr. 2 „Dėl priemonių rekomendacijoms įgyvendinti ir pastabų audito ataskaitai“ duomenimis; Visagino savivaldybės administracijos 2018-02-26 rašto Nr. (4.27 E0 1-831 „Dėl priemonių rekomendacijoms įgyvendinti ir pastabų audito ataskaitai“ duomenimis.

** AB „Visagino mechanizacija“ direktorius žodžiu informavo pokalbio, vykusio 2018 m. vasario 26 d. 13.00 val. Visagino kontrolės ir audito tarnyboje, metu.

Bendrovės 2014 -2017 metų finansiniai duomenys

	Straipsnis	2014 m.	2015 m.	pokytis 2015/2014 m	2016 m.	pokytis 2016/2015 m	2017 01-09 mėn.
A	Ilgalaikis turtas	605996	567088	-38908	521175	-45913	501155
<i>I</i>	<i>Nematerialus</i>	2446	1583	-863	720	-863	73
1.4.	Programinė įranga	2446	1583	-863	720	-863	73
<i>II</i>	<i>Materialus</i>	603550	565505,00	-38045	520455,00	-45050	501082,00
II.2	Pastatai ir statiniai	415830	403935	-11895	382702	-21233	374929
II.3.	Mašinos ir įrengimai	81940	71351	-10589	61631	-9720	57601
II.4.	Transporto priemonės	104722	89476	-15246	75665	-13811	68309
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	1058	743	-315	457	-286	243
III	Finansinis	0		0		0	
C	Ateinančių laikotarpių sąnaudos	0,00		0	374	374	423
B	Trumpalaikis turtas	264874	223893,00	-40981	184492,00	-39401	176211,00
<i>I</i>	<i>Atsargos, išankstiniai apmokėjimai</i>	33715	20711	-13004	20668	-43	21535
1.1.	Atsargos	31545	19798	-11747	20324	526	21266
1.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	31545	19798	-11747	20324	526	21266
1.2.	Išankstiniai apmokėjimai	2170	913	-1257	344	-569	269
<i>II</i>	<i>Per vienerius metus gautinos sumos</i>	204438	181700	-22738	132931	-48769	96652
2.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	204438	181700	-22738	132931	-48769	96025
2.4.	Kitos gautinos sumos			0		0	627
III	Kitas trumpalaikis turtas	0		0		0	
IV	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	26721	21482	-5239	30893	9411	58024
	Iš viso turto:	870870	790981,00	-79889	706041,00	-84940	677789,00
D	Nuosavas kapitalas	835024	773940,00	-61084	665831,00	-108109	655458,00
<i>I</i>	<i>KAPITALAS</i>	1577465	1579534	2069	1579534	0	665567
II	Įstatinis (pasirašytasis)	1577465	1579534	2069	1579534	0	665567
III	Perkainojimo rezervas	0		0		0	
IV	Rezervai	262	262	0	262	0	262
<i>V</i>	<i>NEPASKIRSTYTAS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i>	-742702	-805856	-63154	-913965	-108109	-10371
V.1.	Ataskaitinių metų pelnas (Nuostolis)	-42755	-63154	-20399	-108109	-44955	-10371
V.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostolis)	-699947	-742702	-42755	-805856	-63154	
E	Dotacijos	0,00		0		0	
F	Atidėjiniai	0,00		0		0	
G	Mokėtinos sumos ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	35846	17041,00	-18805	40210,00	23169	22331,00
<i>I</i>	<i>Po vienerių metų mokėtinos sumos</i>	0		0		0	
<i>II</i>	<i>Per vienerius metus mokėtinos sumos</i>	35846	17041	-18805	40210	23169	22331
2.1.	Skolos tiekėjams	4368	3165	-1203	11646	8481	4012
2.2.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	547	356	-191	875	519	875
2.3.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	28478	11668	-16810	20061	8393	12127
2.8.	Kitos mokėtinos sumos	2453	1852	-601	7628	5776	5317
H	Sukauptos sąnaudos ir ateinančių laikotarpių pajamos	0		0		0	
	Iš viso nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų	870870	790981,00	-79889	706041,00	-84940	677789,00

Eil. Nr.	Straipsniai	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.9 mėn.
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	319287	268726	309126	185777
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	232535	198945	182275	121378
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	86752	69781	126851	64399
IV.	VEIKLOS SAŃAUDOS	138174	152542	231271	88326
4.1.	Pardavimo				
4.2.	Bendrosios ir administracinės	138174	152542	231271	88326
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-51422	-82761	-104420	-23927
VI.	KITA VEIKLA	8704	21275	-3963	13556
6.1.	Pajamos	11170	22592	7351	13644
6.2.	Sąnaudos	2466	1317	11314	88
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-37	-1668	274	0
6.1.	Pajamos	24	407	274	
6.2.	Sąnaudos	61	2075		
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-42755	-63154	-108109	-10371
IX.	PAGAUTĖ				
X.	NETEKIMAI				
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	-42755	-63154	-108109	-10371
XII.	PELNO MOKESTIS				
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-42755	-63154	-108109	-10371

Bendrovės pajamoms uždirbti naudojami mechanizmai 2017 -09-30 duomenimis

	Pavadinimas	Gamybos metai	Įsigijimo metai	Įsigijimo vertė	Likutinė vertė 2017-09-30
1	Automobilinis kranas KS 3577	1988	1988.09	11936.98	1167.49
2	Automobilinis kranas PPMC280	1992	2013 04	42288.00	16940.31
3	Automobilinis kranas PPMATT400	1999	2014 05	58531.63	39021.23
4	Automobilinis kranas KS6471	1982	1983 02	62319.28	2896.25
5	Automobilinis keltuvas VS22	1974	1974 02	9443.35	941.39
6	Automobilinis keltuvas/montavimo mašina MŠTS	1990	1990 05	9802.77	980.07
7	Savivartis MAZ 557 ZAY	2004	2004 12	16812.73	0.29
8	Savivartis MAZ 559 ZAY	2004	2004 12	16812.73	0.29
9	Vilkikas MAN	1997	2008 01	15046.92	1013.61
10	Automobilis MAZ 631	1992	1992 07	10908.83	868.99
11	Vilkikas SCANIA (nuomojamas)	2007			
12	Ekskavatorius ATLAS 1442	1998	2008 04	37650.60	2258.98
13	Ekskavatorius ATLAS 1399	1998	2006 02	37360.98	3736.10
14	Ekskavatorius T90	2005	2011 02	25457.60	8698.37
15	Krautuvas TO-18	2001	2002 05	33416.65	3341.64
16	Buldozeris DZ-110	1987	1987 02	8978.22	738.59
17	Traktorius MTZ 80, 695	1988	1990 06	6079.99	601.62
18	Traktorius MTZ-80, 715	1982	2001 09	237.78	0.29
19	Krautuvas TO-30	1988	1988 10	11343.55	1099.62
20	Traktorius BM-205	1990	1991 02	8502.09	826.64

Bendrovės veikloje naudojami ir nenaudojami pastatai ir statiniai

Eil. Nr.	Inventorinis Nr.	Pavadinimas	Plotas, kv. m.	Naudojami/ nenaudojami veikloje (T/N)	Procentas nuo visų pastatų ir statinių ploto
1.	1010352 10H 1/P	Kontrolinis praleidimo punktas	189,55	Taip	2,2
2.	1010584 12P 1/b	Remonto mechaninės dirbtuvės	4141,62	Taip	48,1
3.	1010610 8H 1/p	Mechanizuota plovykla	197,82	Taip	2,3
4.	1010849 7G 1/p	Automobilių garažas	130,46	Taip	1,5
5.	1010850 4F 1/g	Vieno aukšto (surenkamas- išardomas sandėlis)	493,08	Taip	5,7
6.	1010851 11B 4/b	Administracinis pastatas	3250,91	Ne	37,7
7.	1010852 6F 1/p	Sandėlis	208,82	Ne	2,5
Iš viso:			8612,26		100

AB „Visagino mechanizacija“ reikalavimai vadovo pareigybei, uždaviniai, funkcijos

Pareigybės apibrėžtis	Savivaldybės kontroliuojamos įmonės vadovas	Nustatanti norma	Atitinka/Neatitinka Vykdoma/Nevykdoma/Iš dalies/ Nėra duomenų	Pastabos
Reikalavimai pareigybei	Aukštasis išsilavinimas	Vadovo nuostatų 6 p.	Atitinka	
	Vadovavimo stažas – 3 metai	Vadovo nuostatų 6 p.	Atitinka	
	Valstybinės kalbos mokėjimas – 3 kategorija	LR Vyriausybės nutarimo 2003-12-24 Nr. 1688 9 punktas	Neatitinka	Buvo įpareigotas įgyti 2007 metais
	Deklaruoti interesus	VPIDVTĮ 2 str. 1 d.; 4 str. 1 d; 5 str. 1 d.	Vykdoma	Neatnaujinama nuo 2012
Uždaviniai vadovui	Numatyti bendrovės veiklos strategiją ir ją vykdyti	ABĮ 34 str. 8 d., Vadovo nuostatų 9 p.	Nevykdoma	
	Organizuoti ir vykdyti gamybinę ir komercinę veiklą	Vadovo nuostatų 9 p.	Iš dalies	Veiklos rezultatas - nuostolis
	Užtikrinti veiklos pelningumą	Vadovo nuostatų 9 p.	Nevykdoma	Veiklos rezultatas - nuostolis
Funkcijos	Su valdyba nustato pagrindines prioritėtines bendrovės veiklos plėtojimo kryptis	Vadovo nuostatų 9 p. 1-a pastraipa	Nevykdoma	
	Organizuoja perspektyvinių planinių dokumentų – investicinių projektų, verslo planų, marketingo programų, bendrovės filialų steigimo projektų, finansinės būklės gerinimo programų rengimą, pateikia juos tvirtinti valdybai	Vadovo nuostatų 9 p. 2-a pastraipa	Nevykdoma	
	Organizuoja bendrovės reorganizavimo projektų rengimą, jų aptarimą valdyboje, pateikia projektus svarstyti visuotiniam akcininkų susirinkimui	Vadovo nuostatų 9 p. 3-a pastraipa	Nevykdoma	
	Organizuoja einamųjų metų bendrovės pajamų ir išlaidų sąmatos sudarymą ir pateikia ją tvirtinti valdybai	Vadovo nuostatų 9 p. 4-a pastraipa	Nevykdoma	
	Tvirtina bendrovės metinę veiklos programą, priemonių planus, tiesiogiai jam pavaldžių padalinių ir darbuotojų darbo planus ir kitus operatyvinius ir planinius dokumentus	Vadovo nuostatų 9 p. 5-a pastraipa	Nevykdoma	
	Formuoja bendrovės organizacinę struktūrą: tvirtina struktūrinę schemą, skiria padalinių vadovus, sudaro su jais darbo sutartis, tvirtina jų pareiginius nuostatus, administracijos darbo reglamentą, organizuoja gamybinius ir funkcinus padalinius, nustato jų funkcijas, teises ir atsakomybę, tvirtina jų nuostatus, parenka ir skiria jų vadovus	Vadovo nuostatų 9 p. 6-a pastraipa	Iš dalies	Priima įsakymus
	Organizuoja perspektyvinių ir operatyvinių planų vykdymą	Vadovo nuostatų 9 p. 7-a pastraipa	Nevykdoma	

	Organizuoja personalo politikos įgyvendinimą, tvirtina darbo apmokėjimo ir skatinimo tvarką, vidaus tvarkos taisykles, priima į darbą ir atleidžia iš darbo bendrovės darbuotojus, sudaro su jais darbo sutartis	Vadovo nuostatų 9 p. 8-a pastraipa	Iš dalies	Priima įsakymus
	Skiria bendrovės darbuotojams administracinio ir materialinio pobūdžio paskatas ar baudas, nustato pagrindinius personalo kvalifikacijos tobulinimo tikslus ir kryptis, darbdavio teise sudaro kolektyvinę sutartį	Vadovo nuostatų 9 p. 9-a pastraipa	Iš dalies	Priima įsakymus
	Organizuoja visuotinių akcininkų susirinkimų nutarimų ir valdymo sprendimų vykdymą, bendrovės revizoriaus (auditoriaus) taip pat akcininkų pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą.	Vadovo nuostatų 9 p. 10-a pastraipa	Iš dalies	Vykdo tarybos sprendimus
	Atsižvelgdamas į bendrovės įstatų, administracijos darbo reglamento ir šių nuostatų suteiktas teises, sudaro bendrovės vardu sandorius paslaugų teikimui, atlieka operacijas su bendrovės turtu iki 30000 Lt, išskyrus ilgalaikį turtą.	Vadovo nuostatų 9 p. 11-a pastraipa	Iš dalies	Sudaro sutartis
	Teikia valdybai: a) medžiagą apie gamybines, technines, mokslinių tyrimų ir eksperimentų bei kitos ūminės (ūkinės turi būti) veiklos strategiją; gamybos ir valdymo organizavimą; finansinių išteklių kaupimo šaltinius ir naudojimo būdus; b) duomenys apie bendrovės sudarytus sandorius; bendrovės finansinę padėtį; ūkinės veiklos rezultatus, atliktas materialinių ir kitų vertybių inventorizacijas; c) pajamų išlaidų sąmatas, metinės finansinės atskaitomybės ir pelno paskirstymo projektus; kontroliuoja ir koordinuoja perspektyvinių ir operatyvinių planų vykdymą; už atliktą darbą atsiskaito valdybai.	Vadovo nuostatų 9 p. 12-a pastraipa	Iš dalies	Tik pagal užklausimus
	Kontroliuoja kitų bendrovės reikalų padėtį: padalinių ir jų vadovų darbą, jo kokybę, vertina darbo rezultatus, materialinių ir finansinių išteklių panaudojimą; analizuoja bendrą būklę ir numato priemones jei gerinti.	Vadovo nuostatų 9 p. 13-a pastraipa	Nėra duomenų ir įrodymų	
	Kontroliuoja, kaip bendrovės padalinių vadovai vykdo personalo valdymo politiką, analizuoja jos veiksmingumą.	Vadovo nuostatų 9 p. 14-a pastraipa	Nėra duomenų ir įrodymų	
	Sudaro sąlygas bendrovės valdybai, revizoriui (auditoriui) vykdyti bendrovės įstatų ir jų darbo reglamentų nustatytas funkcijas.	Vadovo nuostatų 9 p. 15-a pastraipa	Iš dalies	Atliekamo audito metu bendradarbiauo

